

Pigių pinigų era baigėsi, bet ar ilgam?

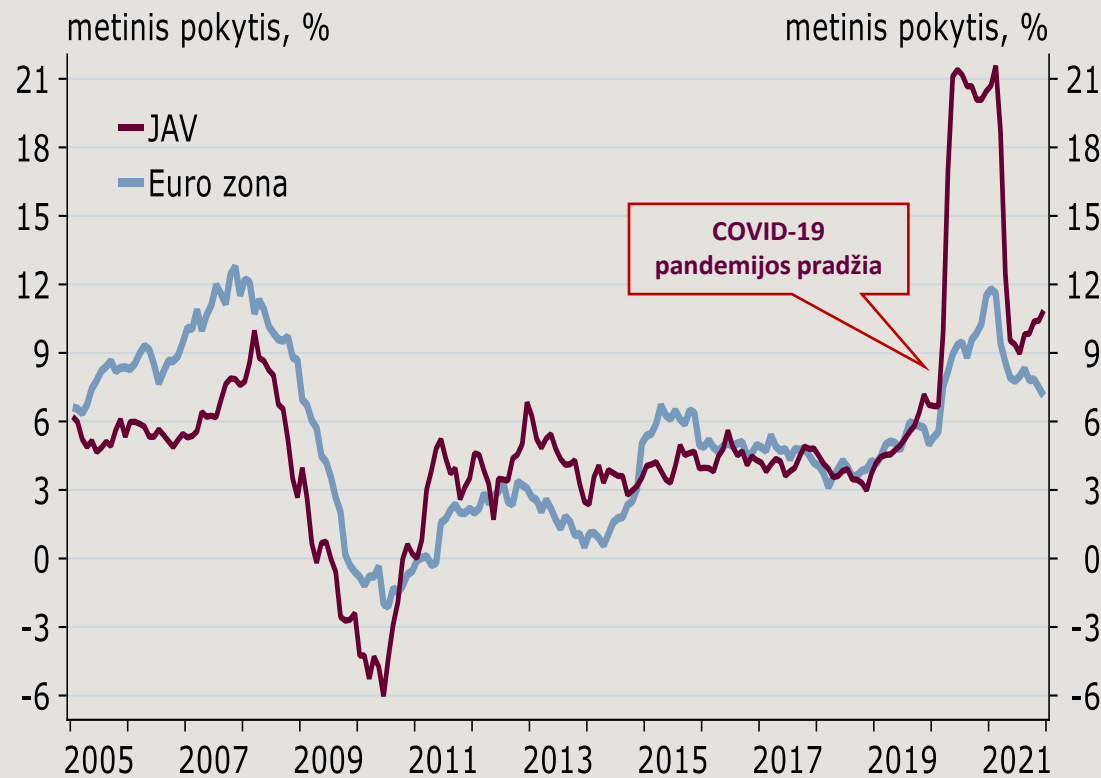

Dr. Žygimantas Mauricas
Vyriausiasis ekonomistas

2023 m. spalio 7 d.

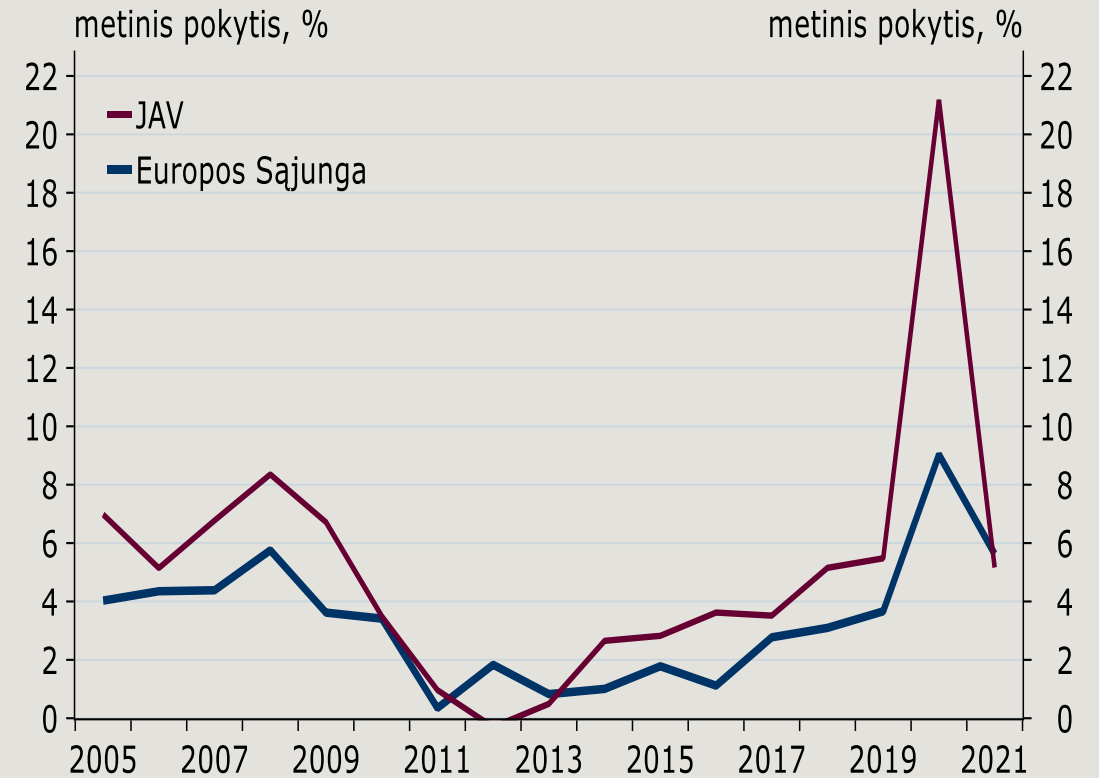
COVID-19 pandemijos metu centriniai bankai ir vyriausybės į ekonomiką įliejo daug pigių pinigų

Pinigų kiekio (M3) pokytis

Šaltiniai: ECB ir Center for Financial Stability 04/10/2023

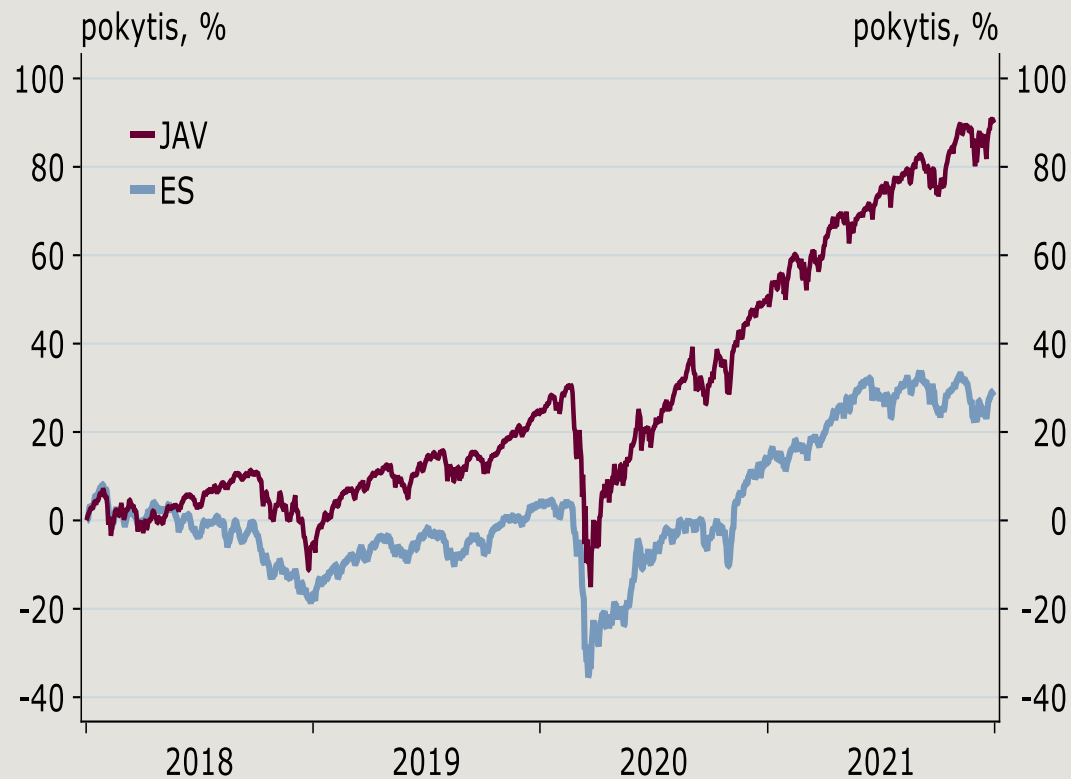
Valdžios sektoriaus išlaidų pokytis

Šaltinis: Europos Komisija 04/10/2023

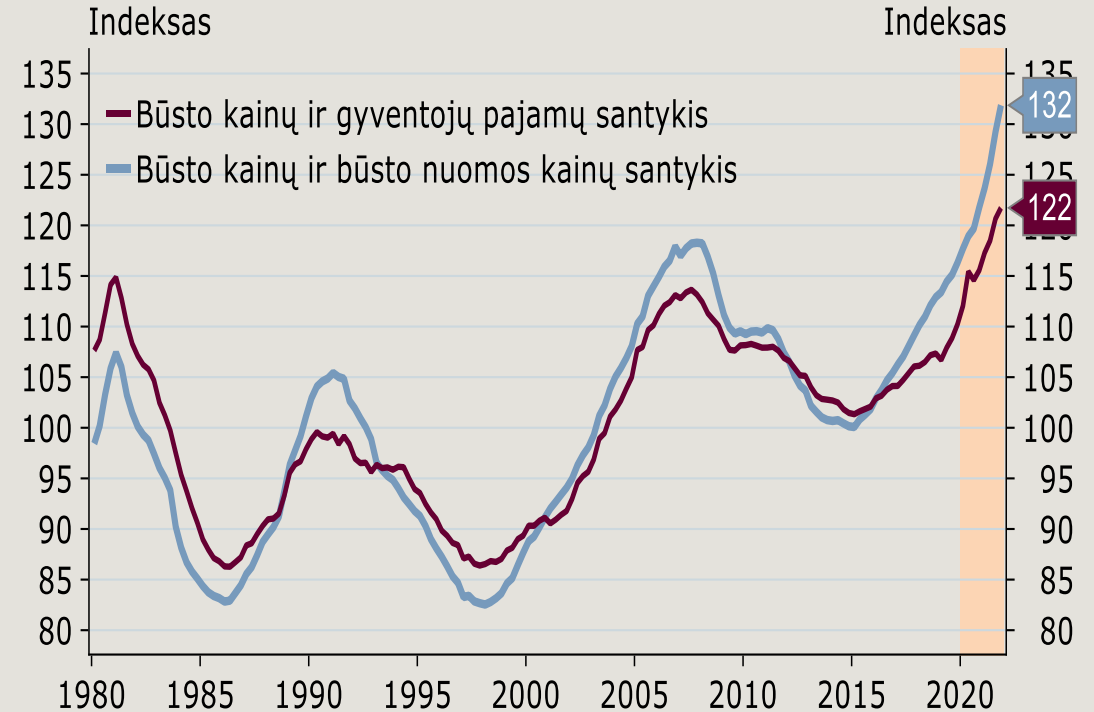
Kurie išpūtė akcijų ir NT kainas

Akcijų kainų pokytis nuo 2018 m. pradžios

Šaltinis: MSCI 04/10/2023

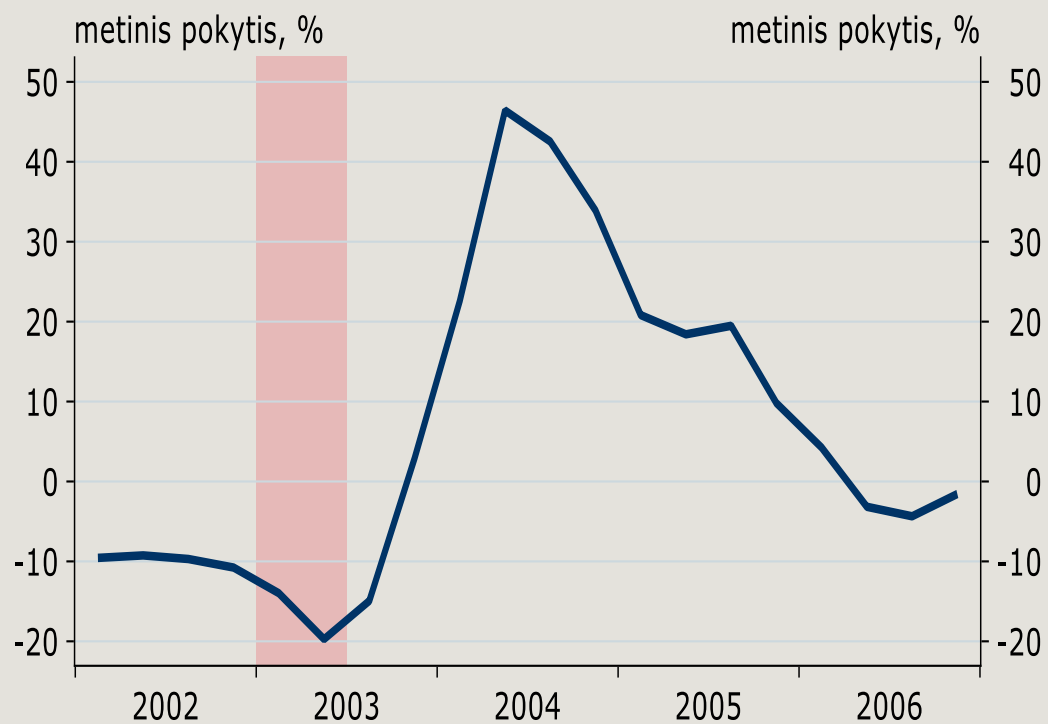
Būsto kainų dinamika euro zonos šalyse (lyginant su 1980-2020 m. vidurkiu)

Šaltinis: EBPO 04/10/2023

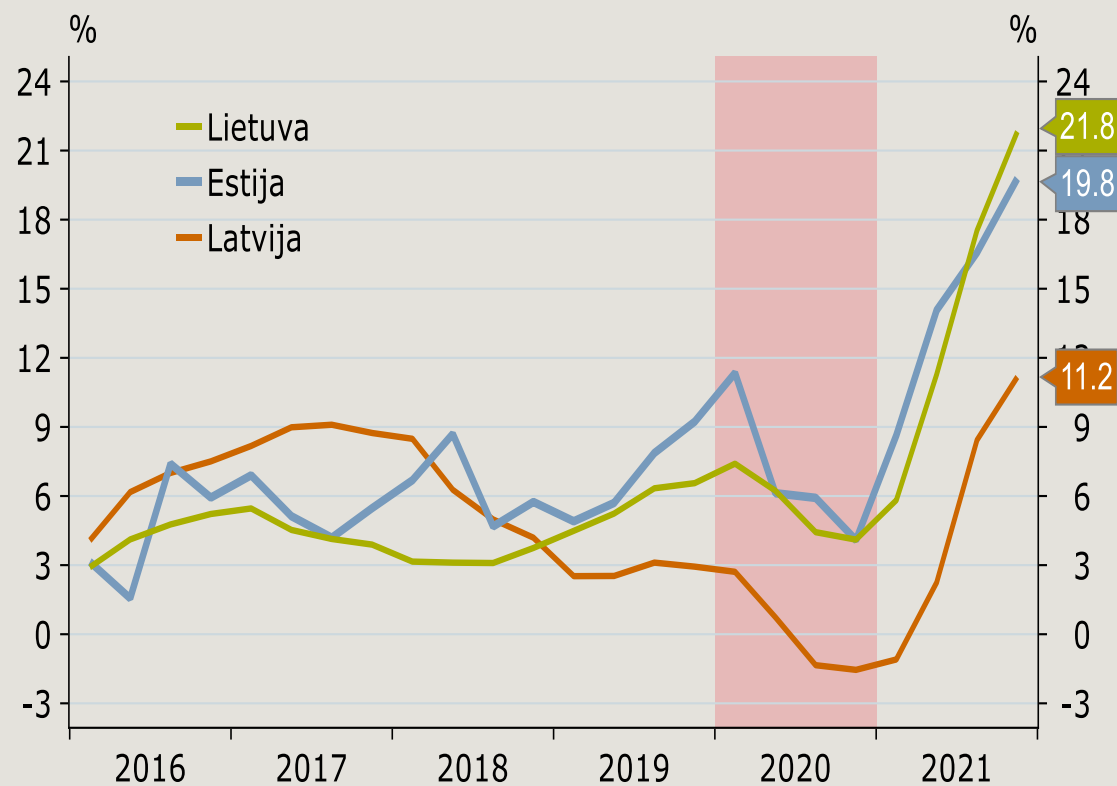
„Dējā vu“: Ar āš nesakiau?

Būsto kainu dinamika Honkonge SARS pandemijas metu

Šaltinis: Centadata Company Limited 04/10/2023

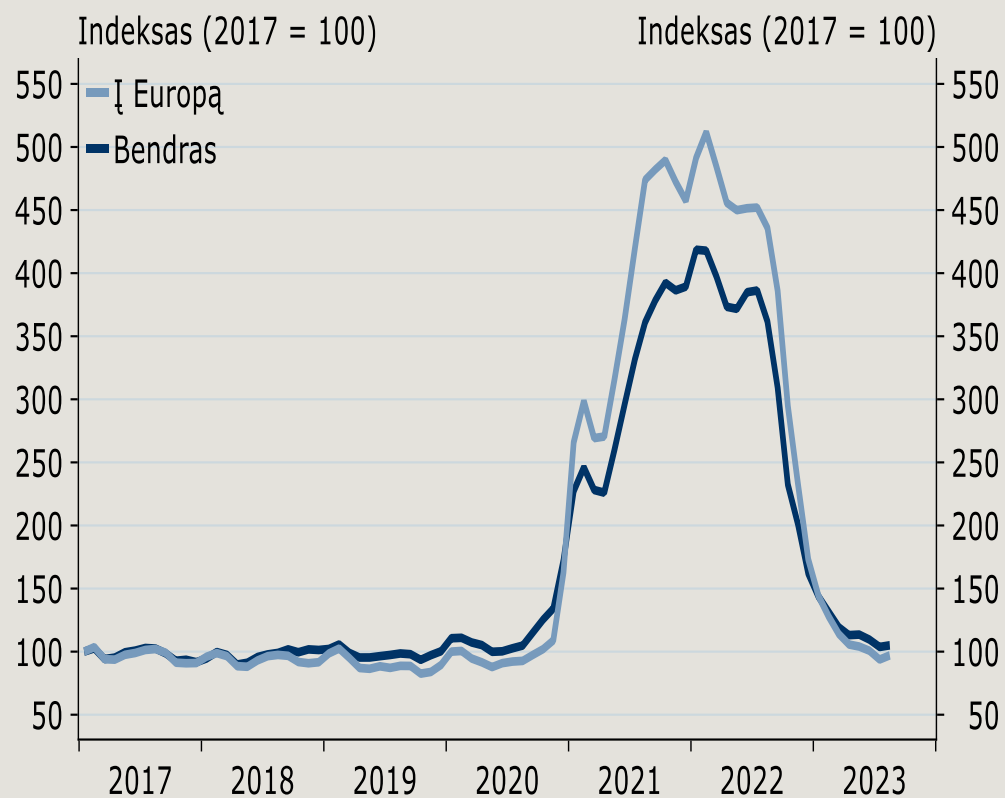
Būsto kainu pokyciai Baltijos šalyse

Šaltiniai: Oberhaus, ARCO Real Estate and Statistics Estonia 04/10/2023

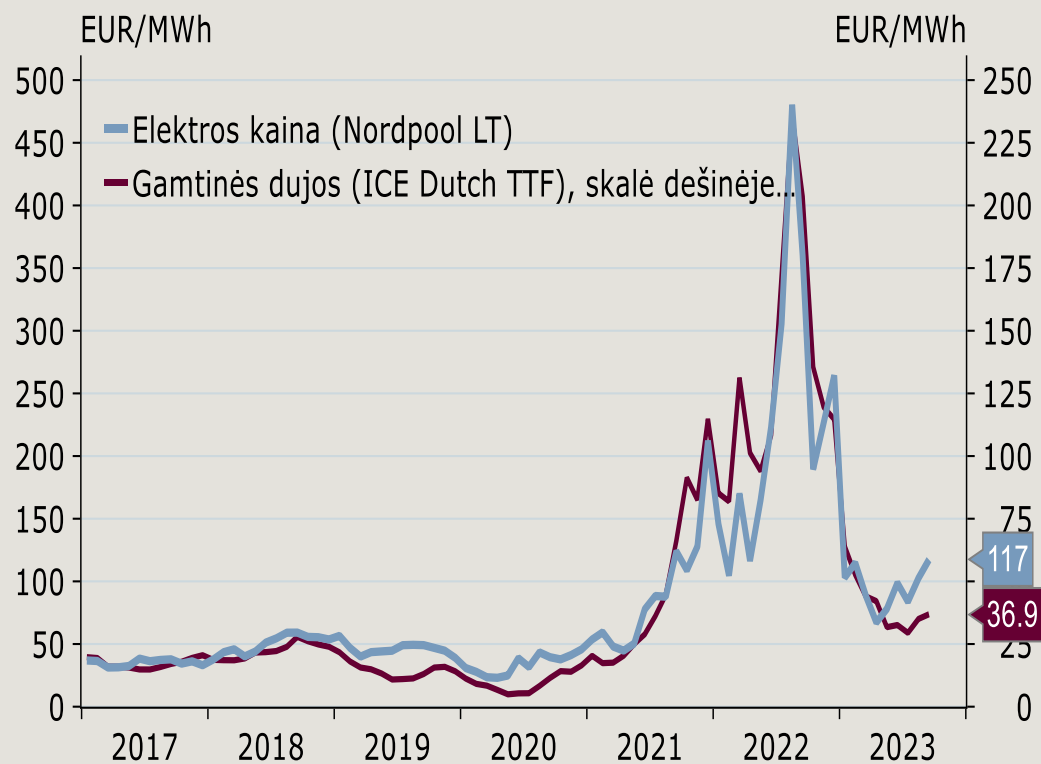
COVID-19 ribojimai ir Rusijos karinė invazija Ukrainoje įpylė žibalo į liepsnojantį infliacijos laužą

Jūrinių konteinerių transportavimo iš Kinijos kaina

Šaltinis: China Ministry of Transport 04/10/2023

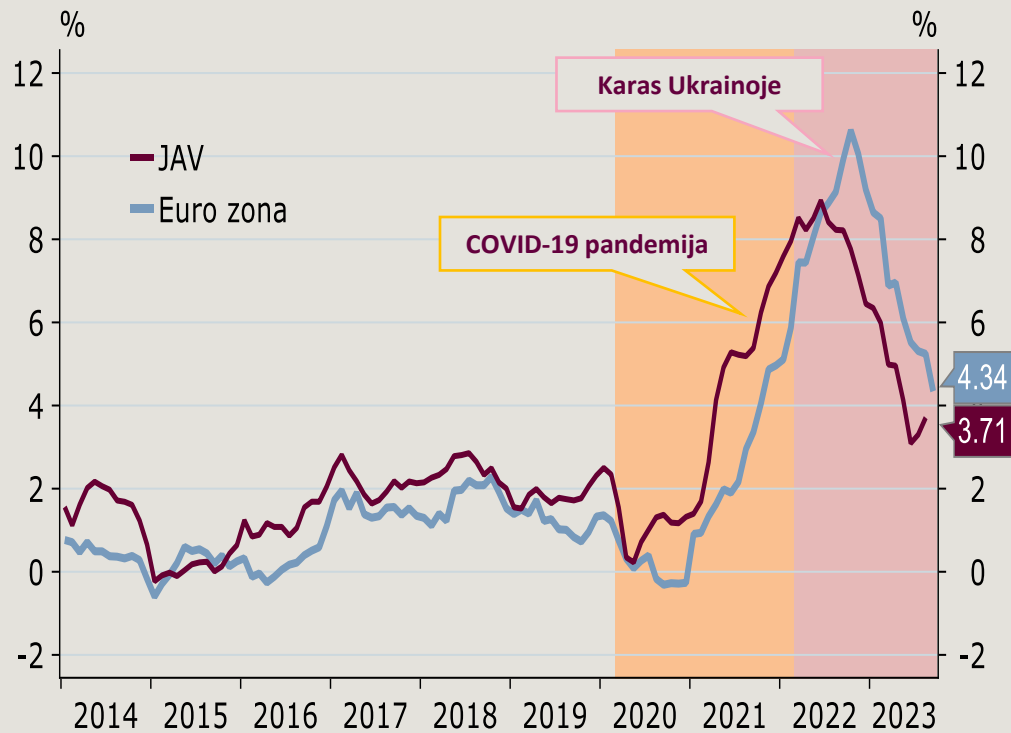
Elektros ir gamtinių dujų kainų dinamika

Šaltiniai: Nord Pool ir ICE 04/10/2023

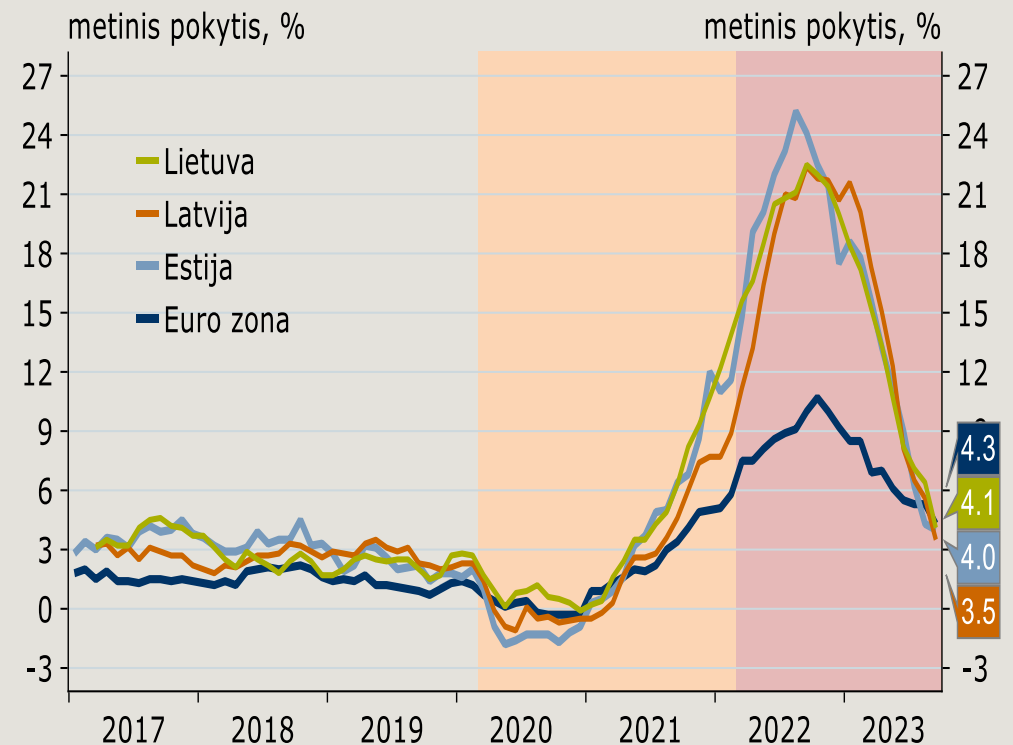
Perteklinė pinigų pasiūla, COVID-19 ribojimai ir Rusijos karinė invazija Ukrainoje sukėlė dešimtmečius nematytą infliaciją

Infliacijos dinamika

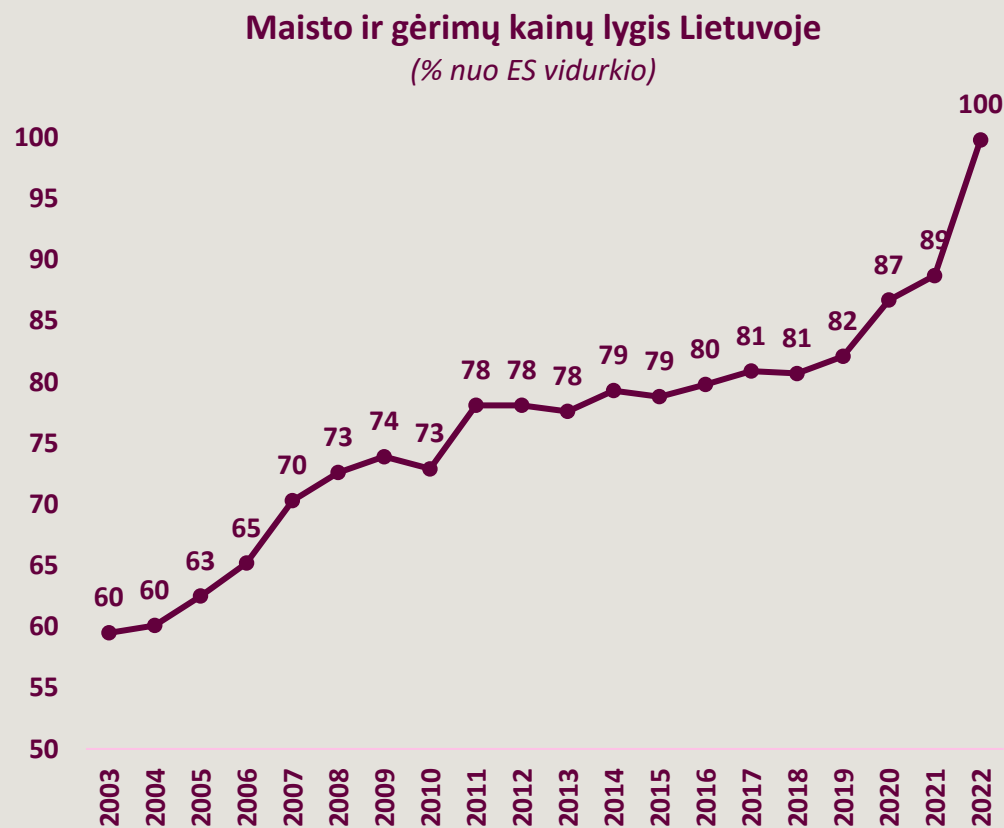
Šaltiniai: Eurostat & BLS 04/10/2023

Infliacijos dinamika Baltijos šalyse

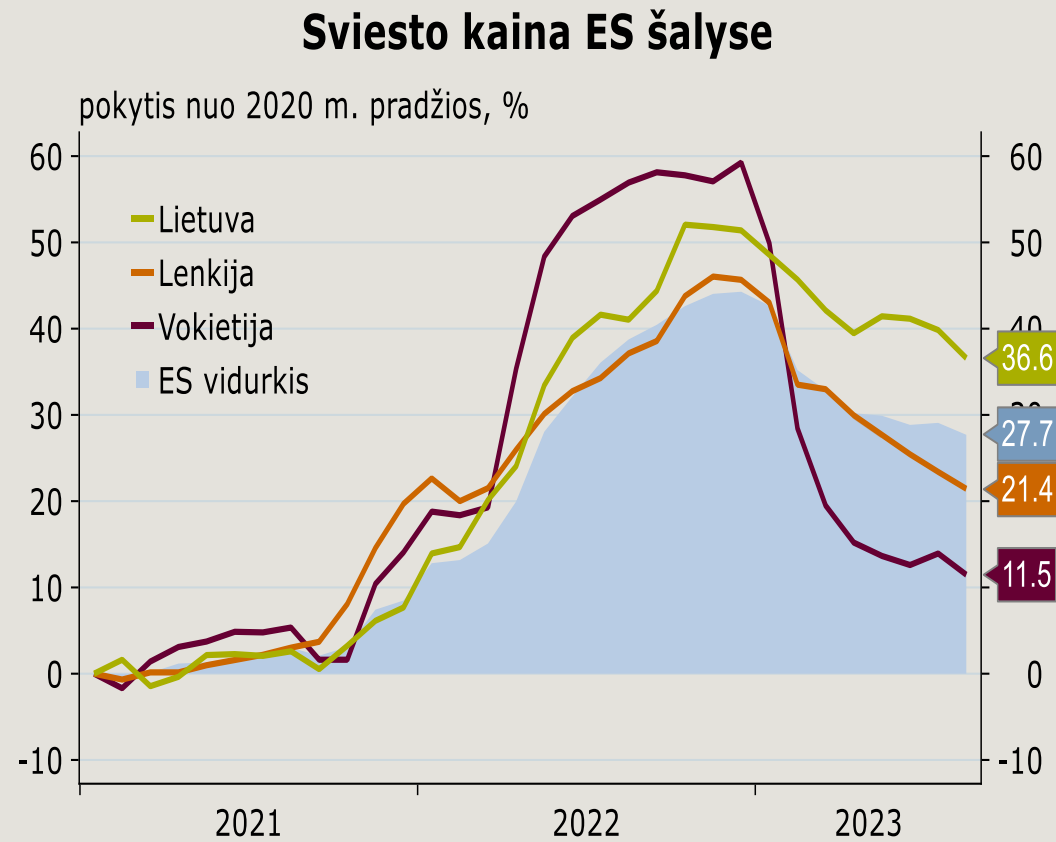

Šaltinis: Eurostat 04/10/2023

Lietuva pagal maisto kainų lygi pasivijo ES vidurkį ir, matyt, ilgam, nes jos neskuba kristi

Šaltinis: Eurostat ir autoriaus skaičiavimai

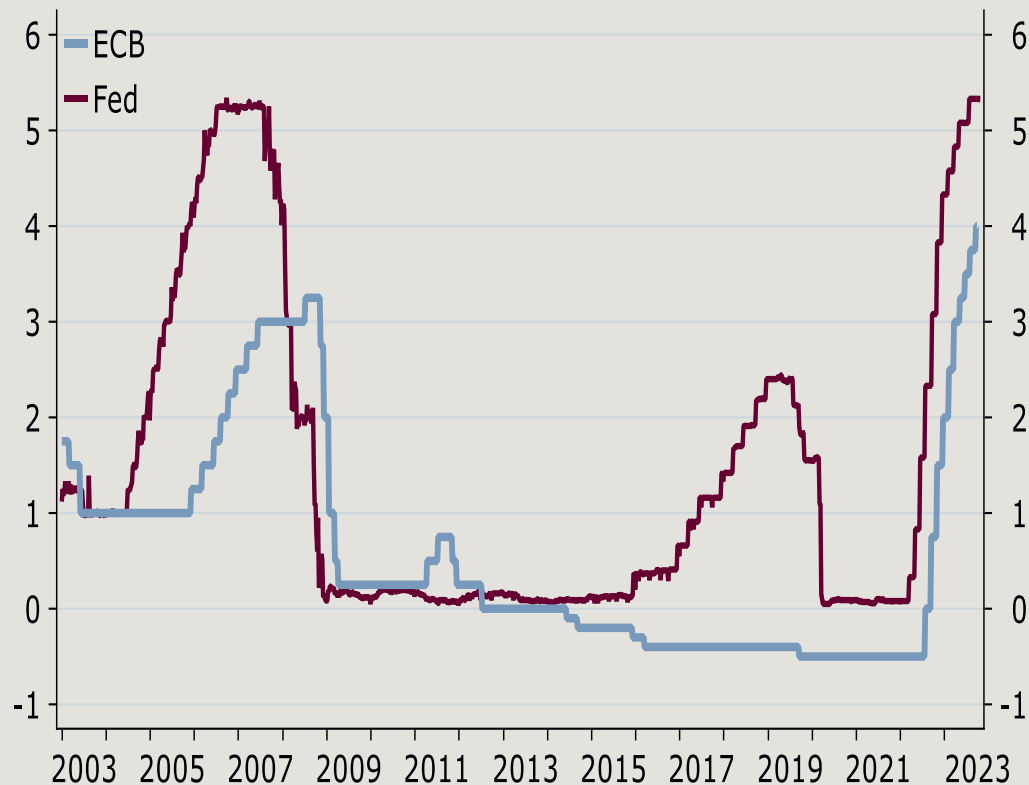

Šaltinis: Eurostat 04/10/2023

Šaltinis: Eurostat ir autoriaus skaičiavimai

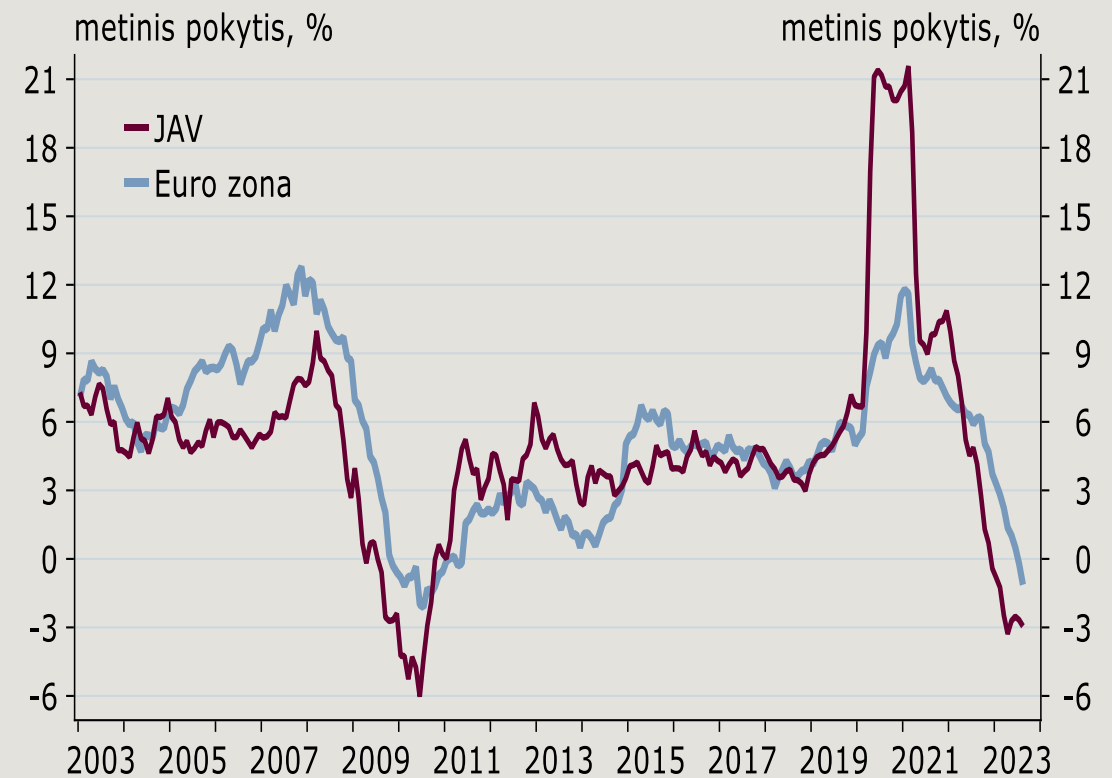
Staigus infliacijos šokas paskatino centrinius bankus itin sparčiai kelti palūkanų normas, tad pigių pinigų vakarėlis baigėsi

Bazinių palūkanų normų dinamika

Source: Luminor and Macrobond 04/10/2023

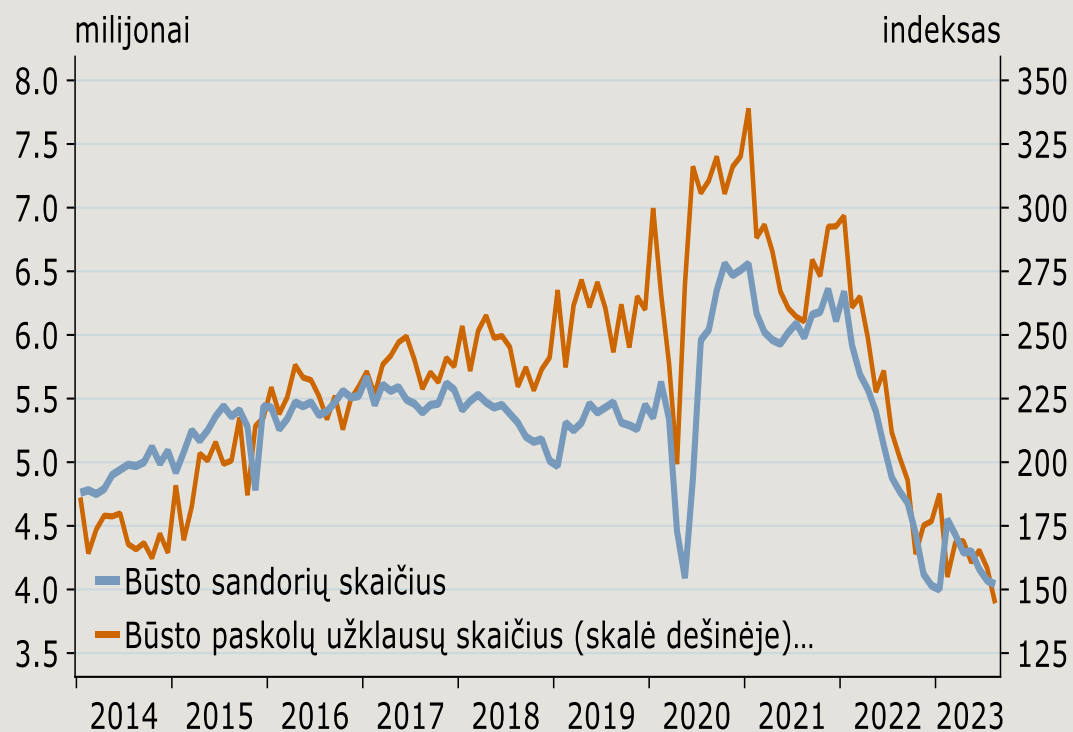
Pinigų kiekio (M3) pokyčiai

Šaltiniai: ECB ir Center for Financial Stability 04/10/2023

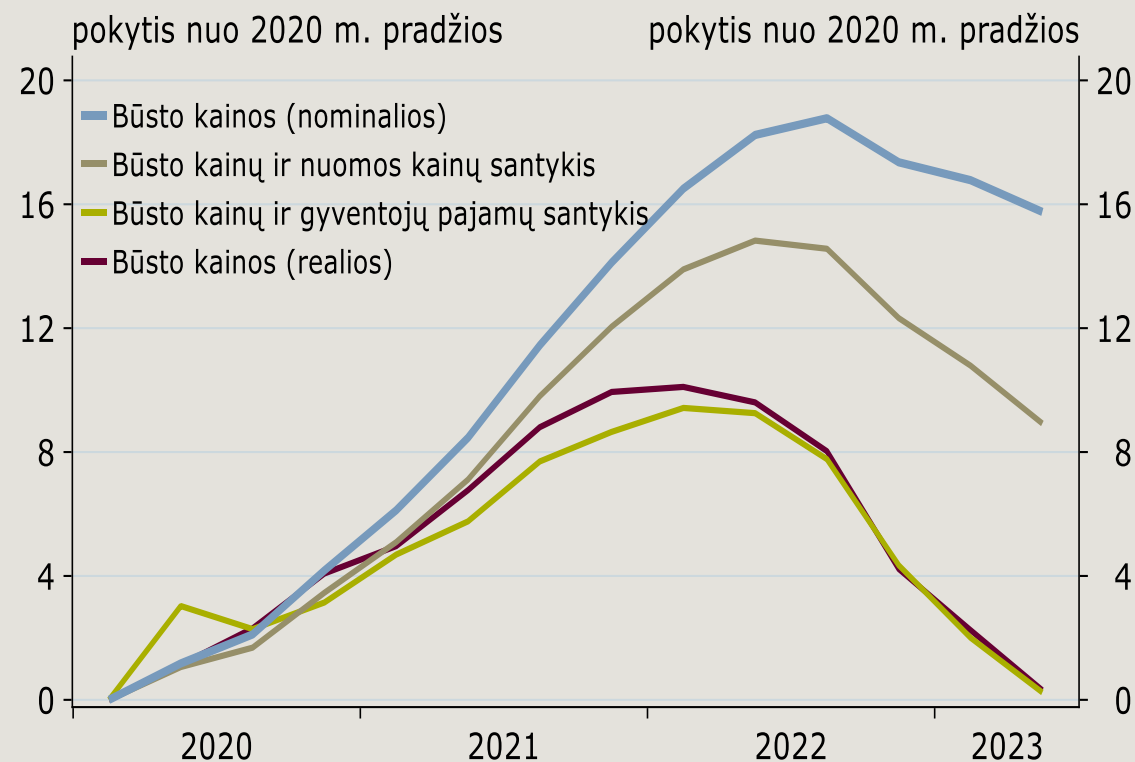
Aukštos palūkanų normos atvėsino būsto rinkas abejose Atlanto vandenyno pusėse

Būsto rinkos aktyvumas JAV*

*Sezoniškai išlyginti duomenys
Šaltiniai: National Association of Realtors (NAR) ir Mortgage Bankers Association (MBA) 04/10/2023

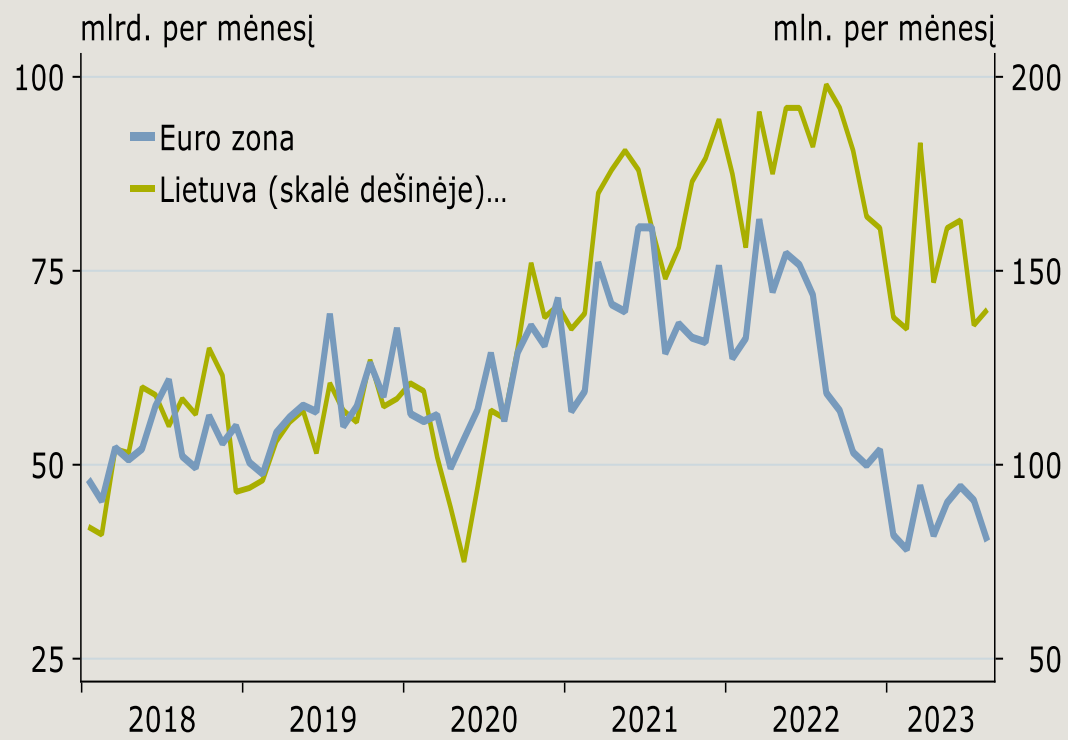
Būsto kainų korekcija euro zonoje

Šaltinis: EBPO 04/10/2023

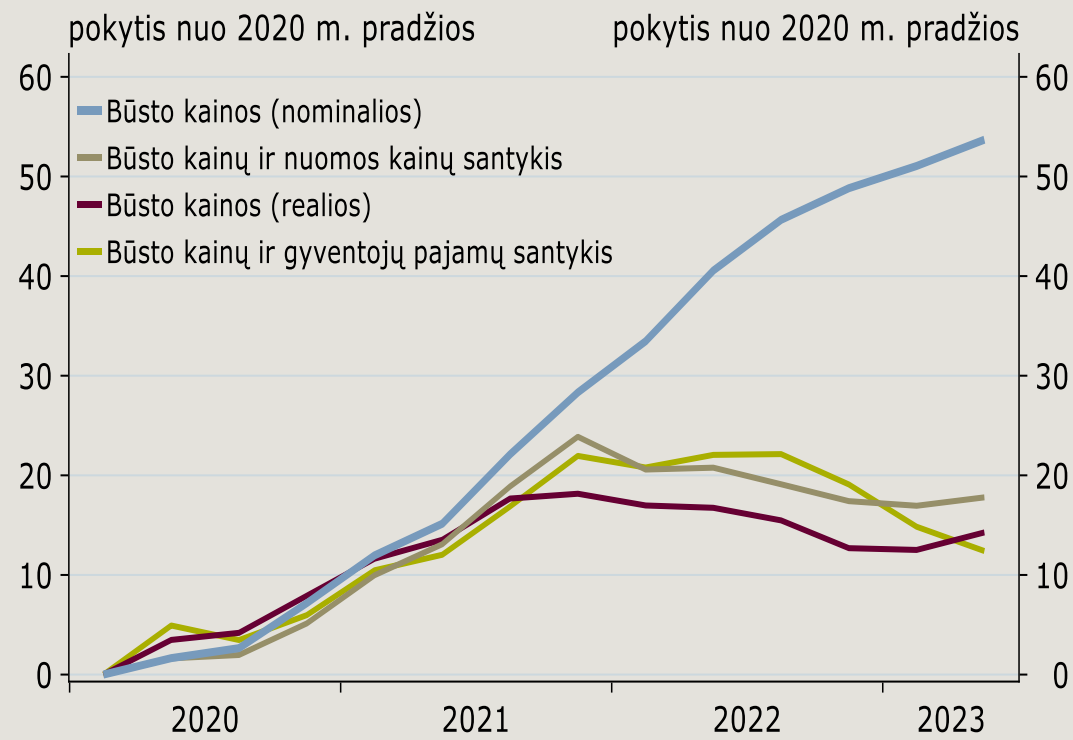
Tačiau Lietuvos būsto rinka demonstruoja išpūdingą atsparumą

Naujai išduotų būsto paskolų suma

Šaltinis: ECB 04/10/2023

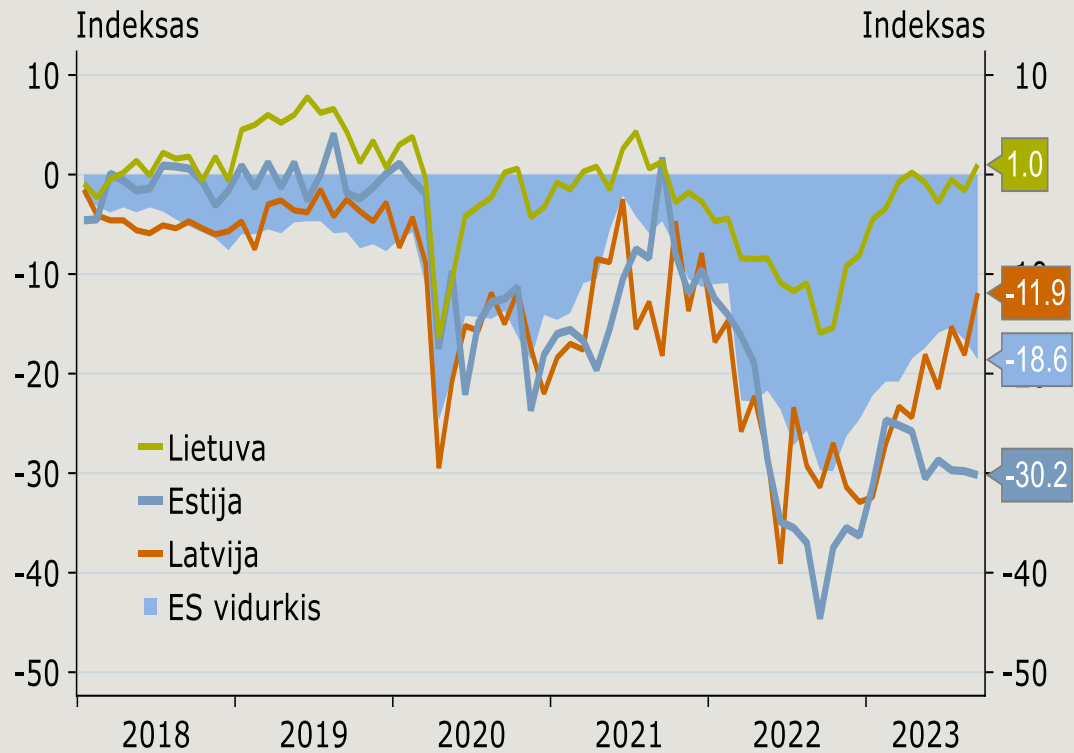
Būsto kainų dinamika Lietuvoje

Šaltinis: EBPO 04/10/2023

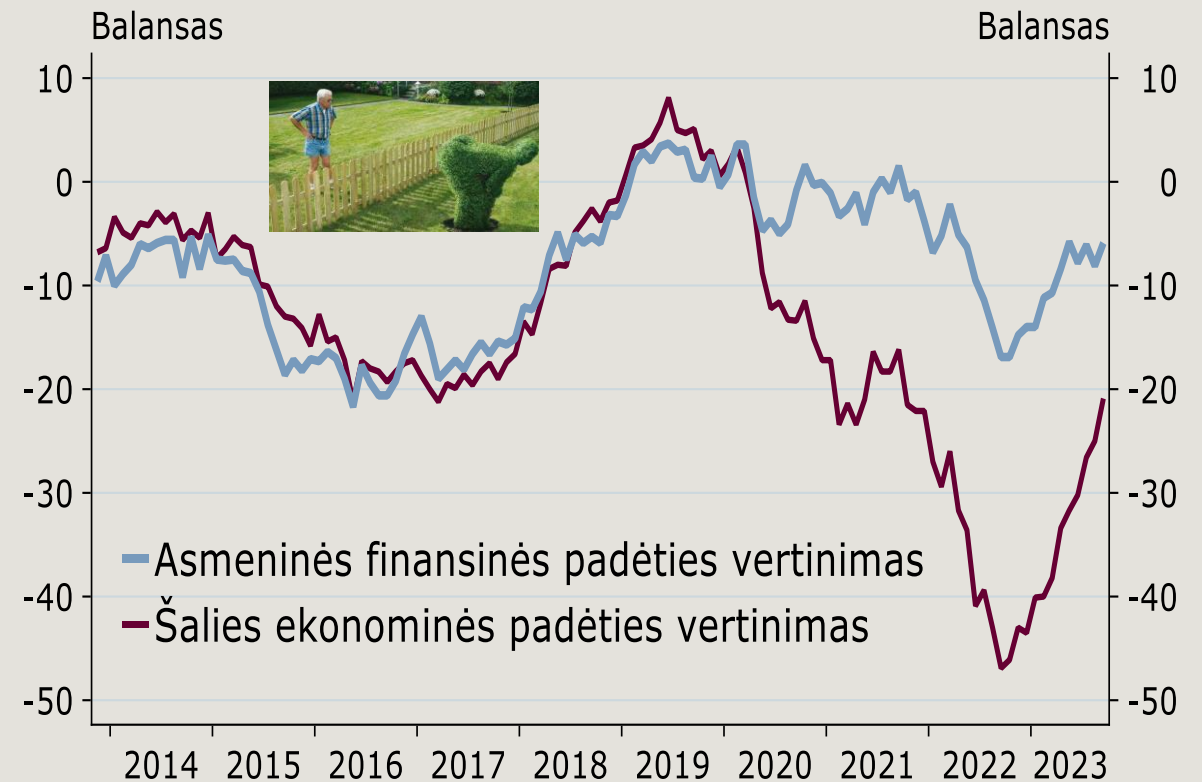
Lietuvos būsto rinką palaiko itin geri gyventojų lūkesčiai (geriausi visoje Europos Sąjungoje)

Vartotojų lūkesčių indeksas

Šaltinis: Europos Komisija 04/10/2023

Vartotojų nuomonių tyrimo rezultatai

Šaltinis: VDA 04/10/2023

Lietuviai – vieni laimingiausių Europoje

Jungtinių tautų „Pasaulinis laimės indeksas“
(World Happiness Report, 2023)*

1	Suomija
2	Danija
3	Islandija
4	Izraelis
5	Nyderlandai
6	Švedija
7	Norvegija
8	Šveicarija
9	Liuksemburgas
10	Naujoji Zelandija
11	Austrija
12	Australija
13	Kanada
14	Airija
15	JAV

16	Vokietija
17	Belgija
18	Čekija
19	JK
20	Lietuva
	...
21	Prancūzija
31	Estija
32	Ispanija
33	Italija
39	Lenkija
41	Latvija
58	Graikija
70	Rusija
77	Bulgarija

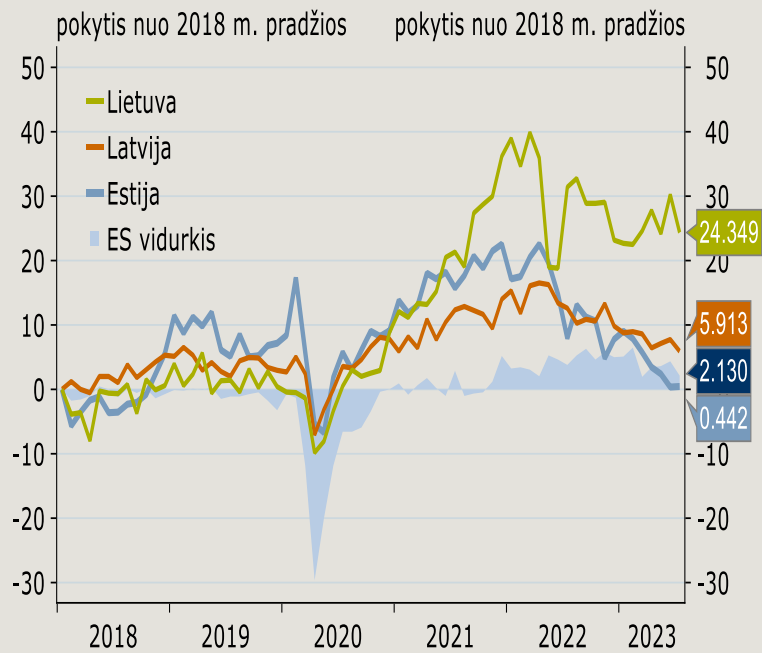
*tyrimas atliktas, remiantis 2020-2022 m. domenimis

Lietuva – tarp 20-ies laimingiausių
pasaulio valstybių, rodo Jungtinių
Tautų tyrimas

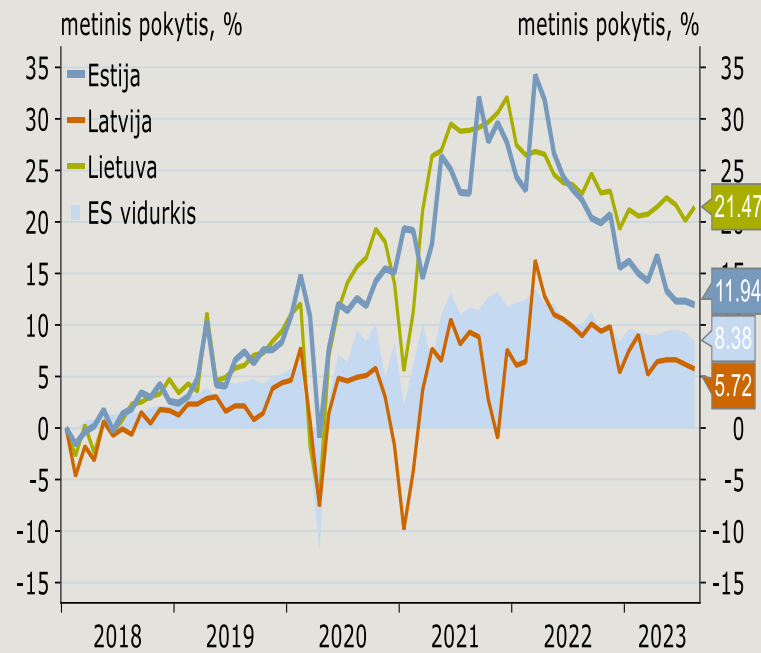
Lietuvių optimizmas nėra iš piršto laužtas

Apdirbamosios pramonės gamyba

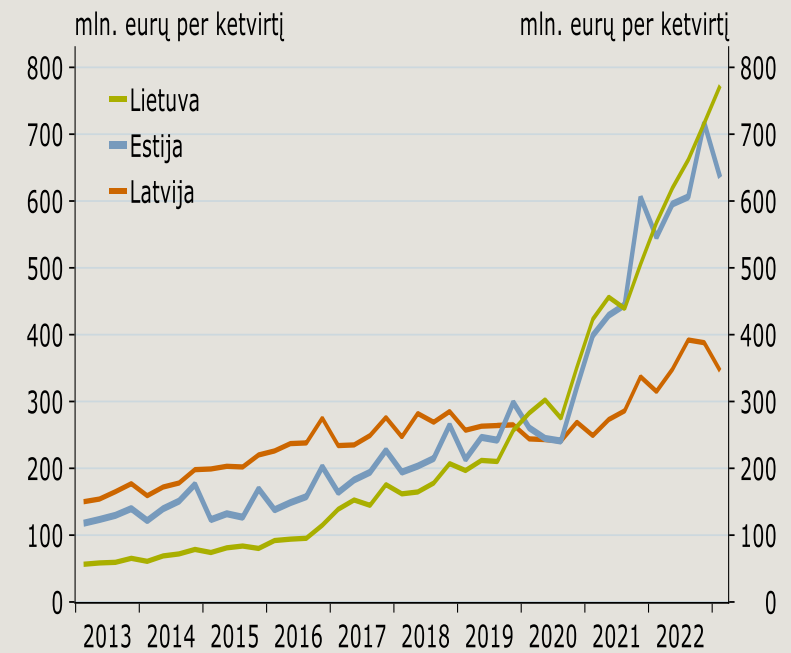
Šaltinis: Eurostat 04/10/2023

Mažmeninės prekybos apyvarta

Šaltinis: Eurostat 04/10/2023

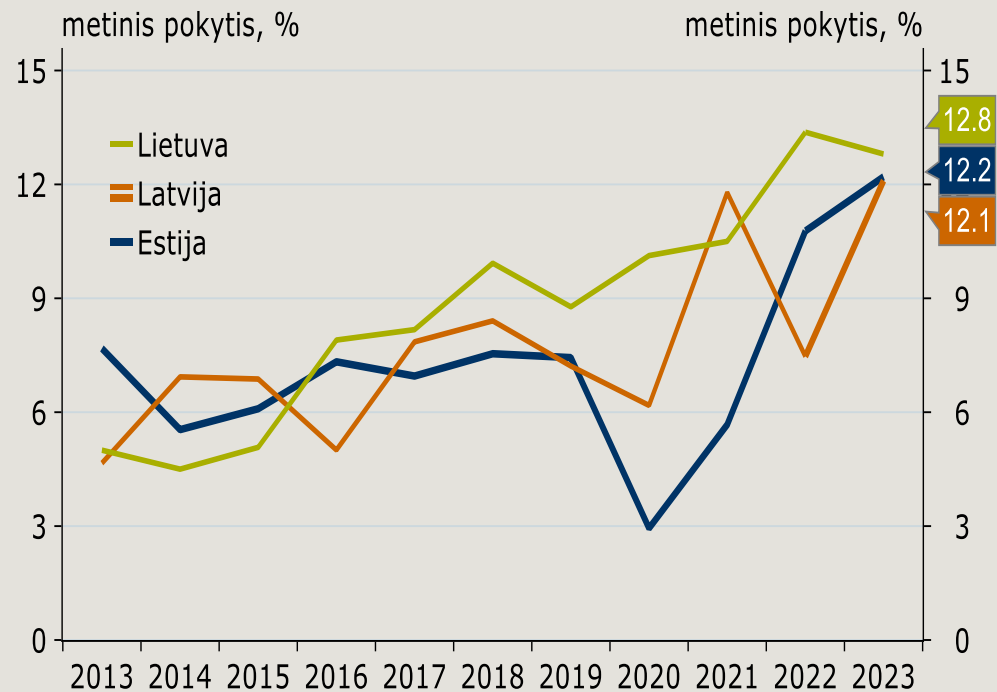
IT ir finansinių paslaugų eksportas

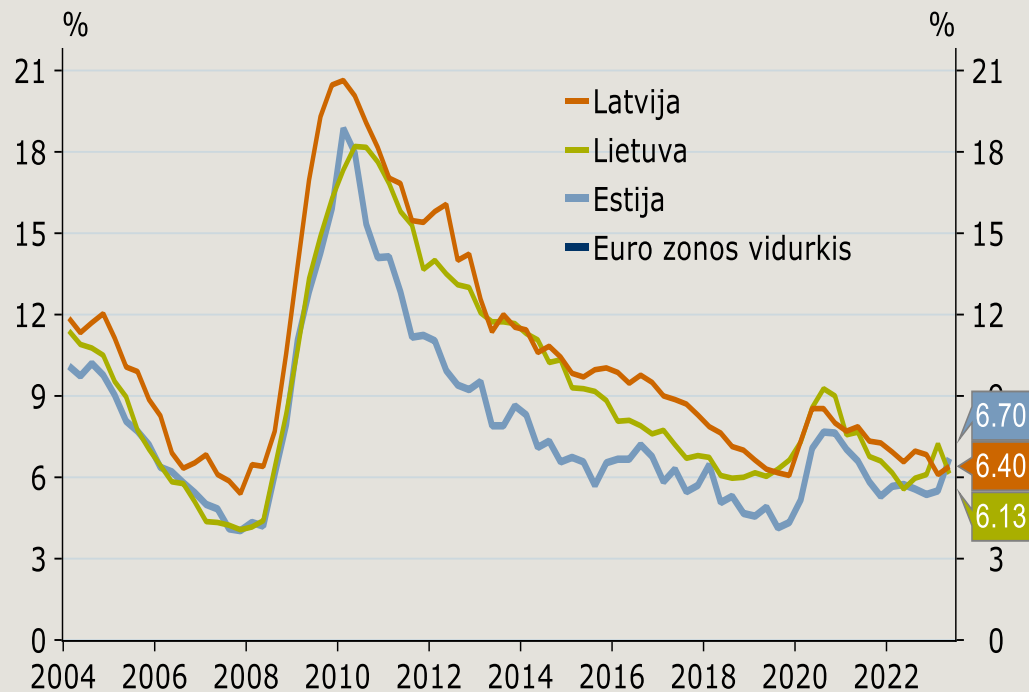
Šaltinis: ECB 04/10/2023

Žemas nedarbo lygis ir sparčiai tebeaugantys atlyginimai palaiko gyventojų optimizmą

Vidutinis darbo užmokestis

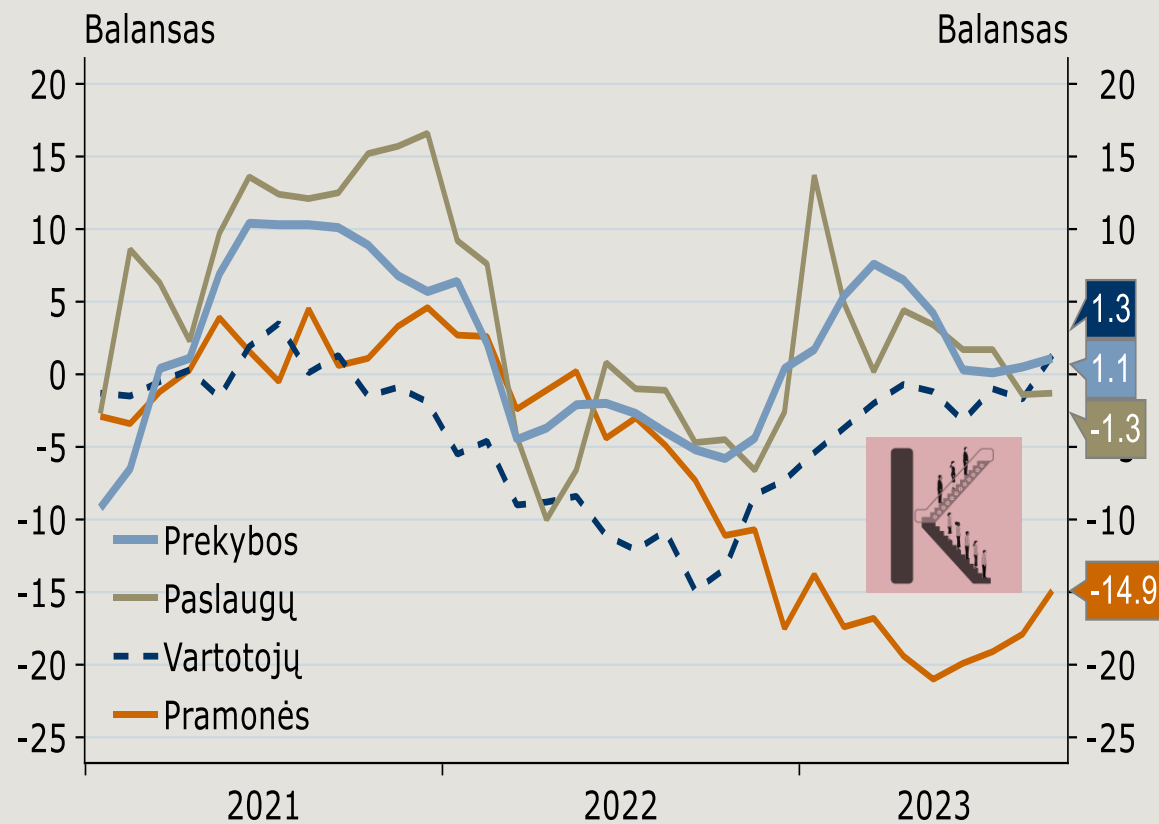

Nedarbo lygis

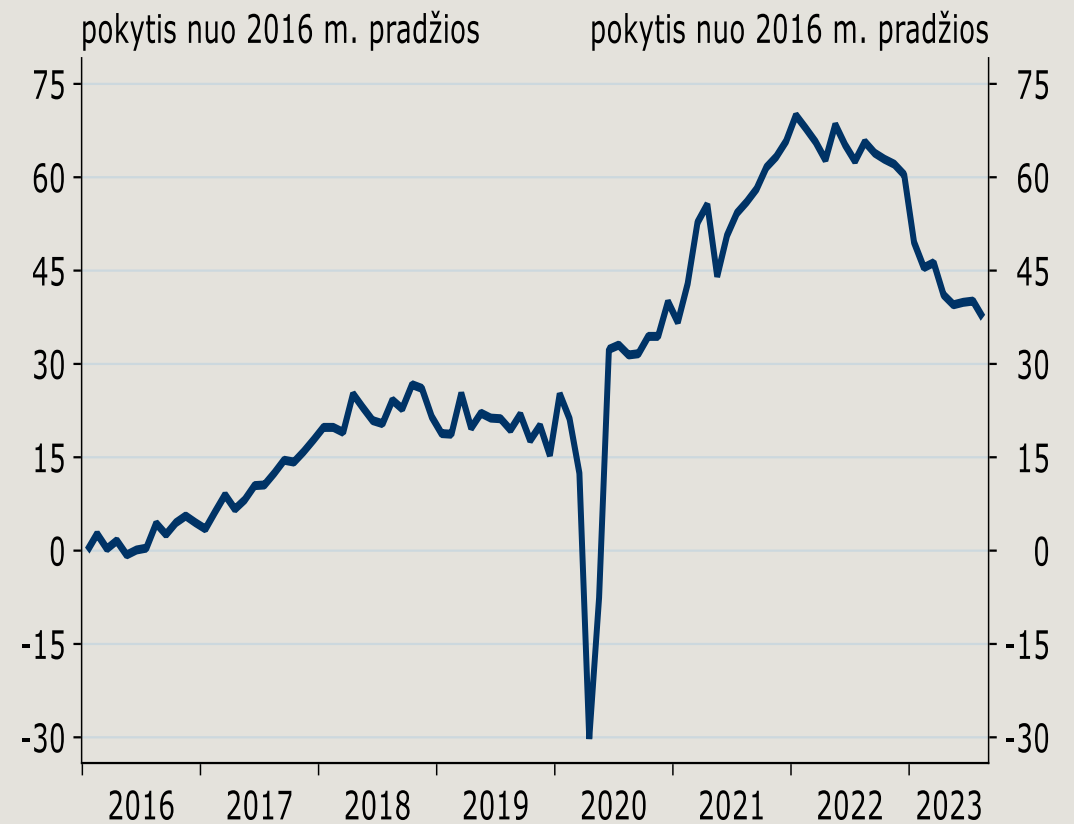

„K“ raidės formos recesija: Kam recesija, o kam – ne

Verslo tendencijų tyrimas: pasitikėjimo rodikliai

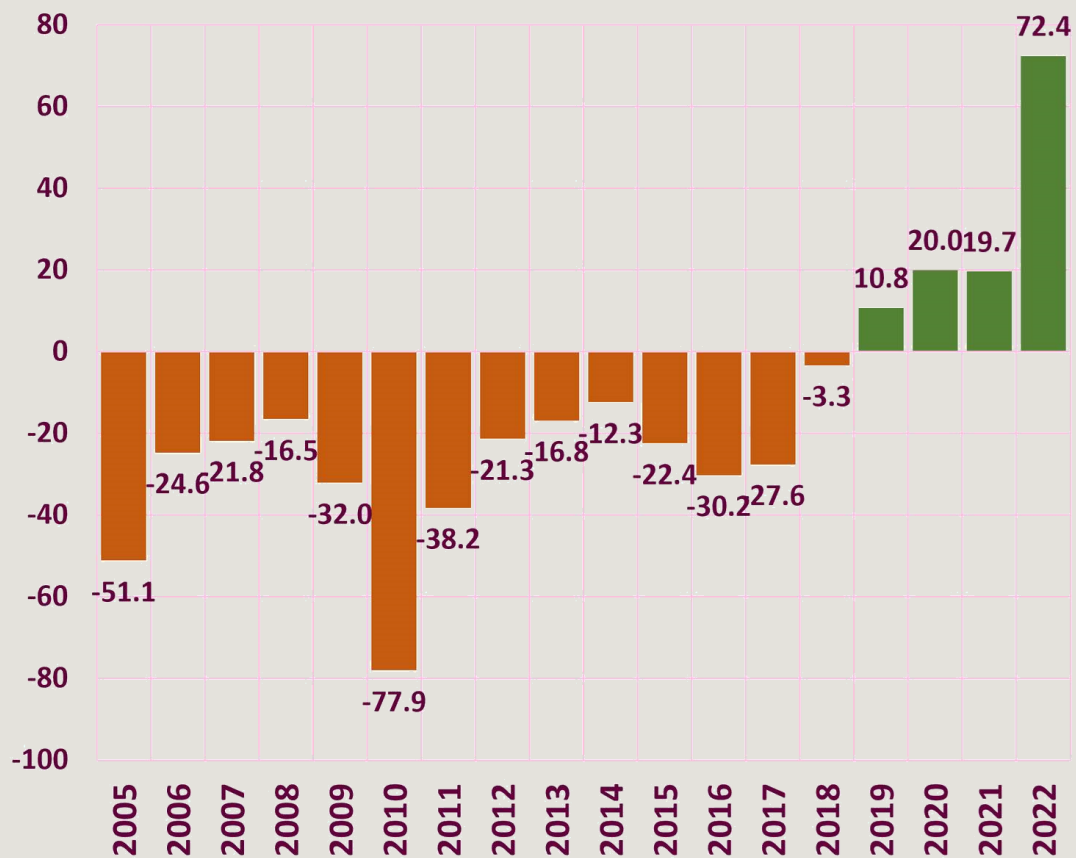

Baldų gamyba Lietuvoje

Kas čia norės atvažiuoti į tą ašarų pakalnę?

Lietuvos tarptautinės migracijos balansas
(tūkst. gyventojų per metus)

Šaltinis: VDA

Gyventojų skaičiaus pokytis Lietuvos miestuose
(2022 metais, įskaitant žiedinę savivaldybę)

+32,5 tūkst.
(+4,9%)

+11,0 tūkst.
(+2,8%)

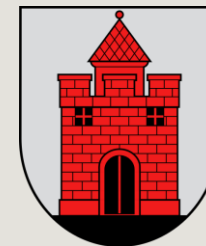
+10,6 tūkst.
(+5,0%)

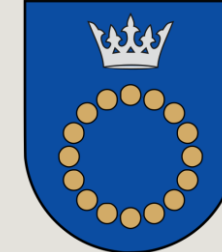
+2,4 tūkst.
(+1,7%)

+0,3 tūkst.
(+0,2%)

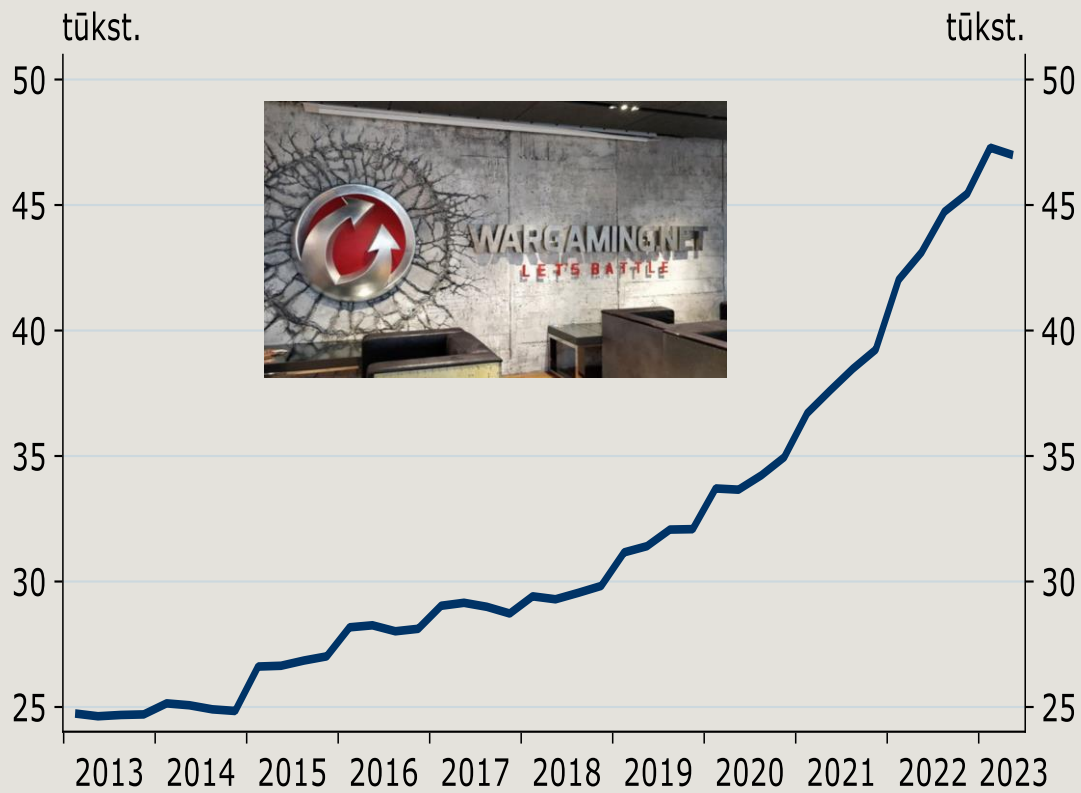

+1,2 tūkst.
(+6,8%)

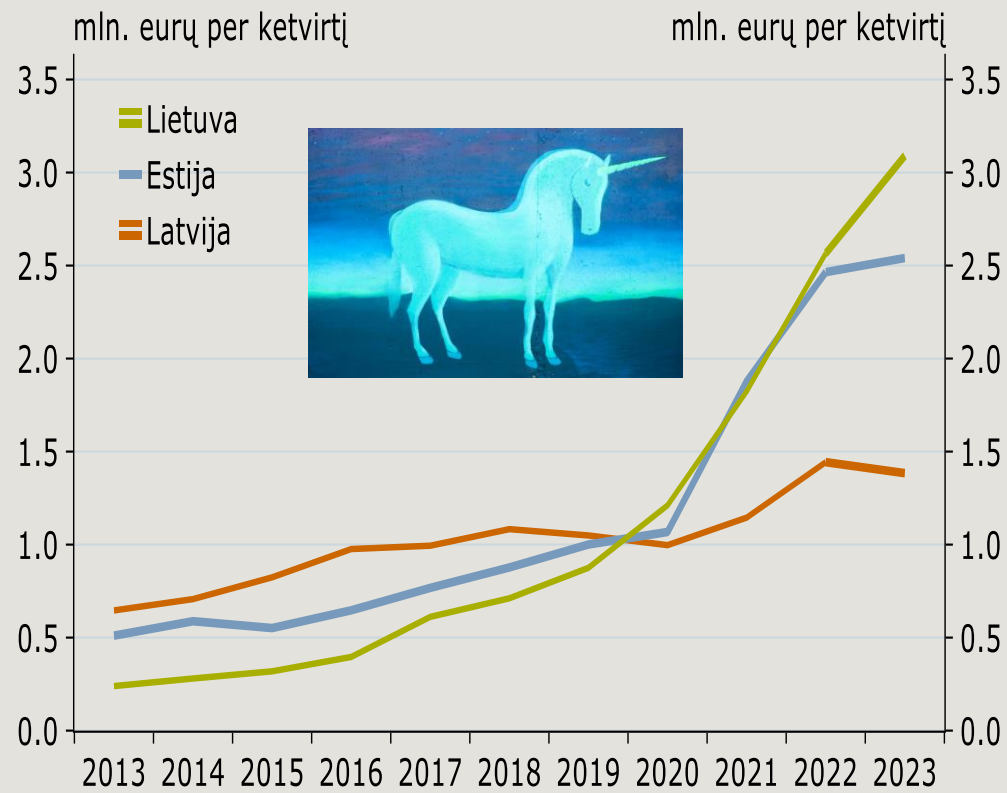

„e-Esija“ aplenkė „l-Lietuva“

Darbuotojų skaičius IT sektoriuje

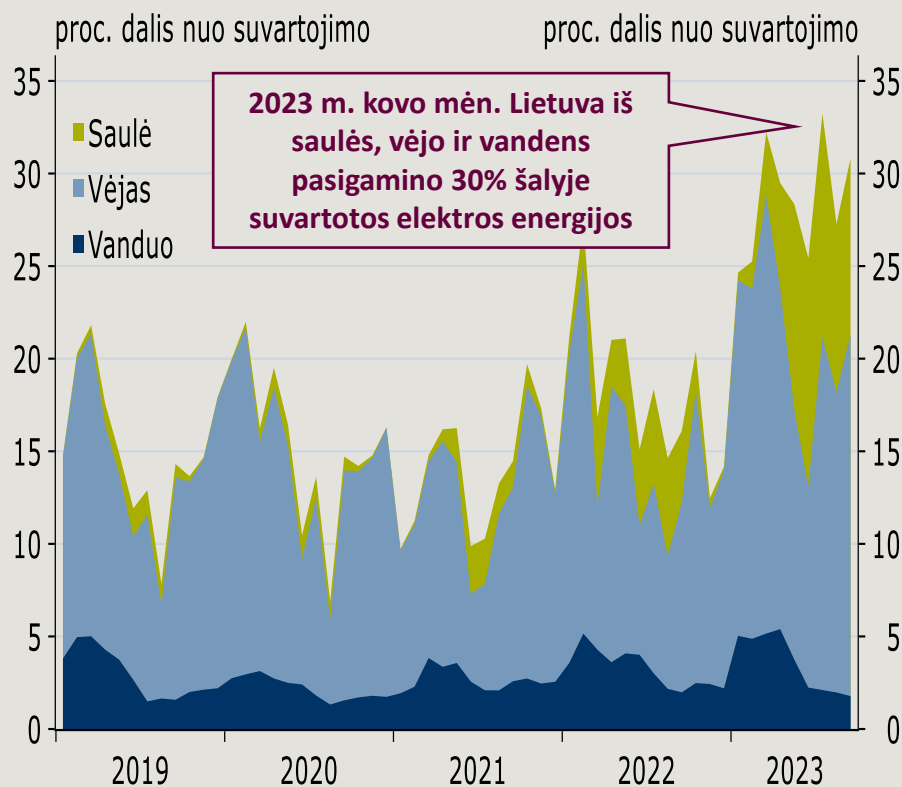

IT ir finansinių paslaugų eksportas

O koks bus jūsu CO2 pēdsakas?

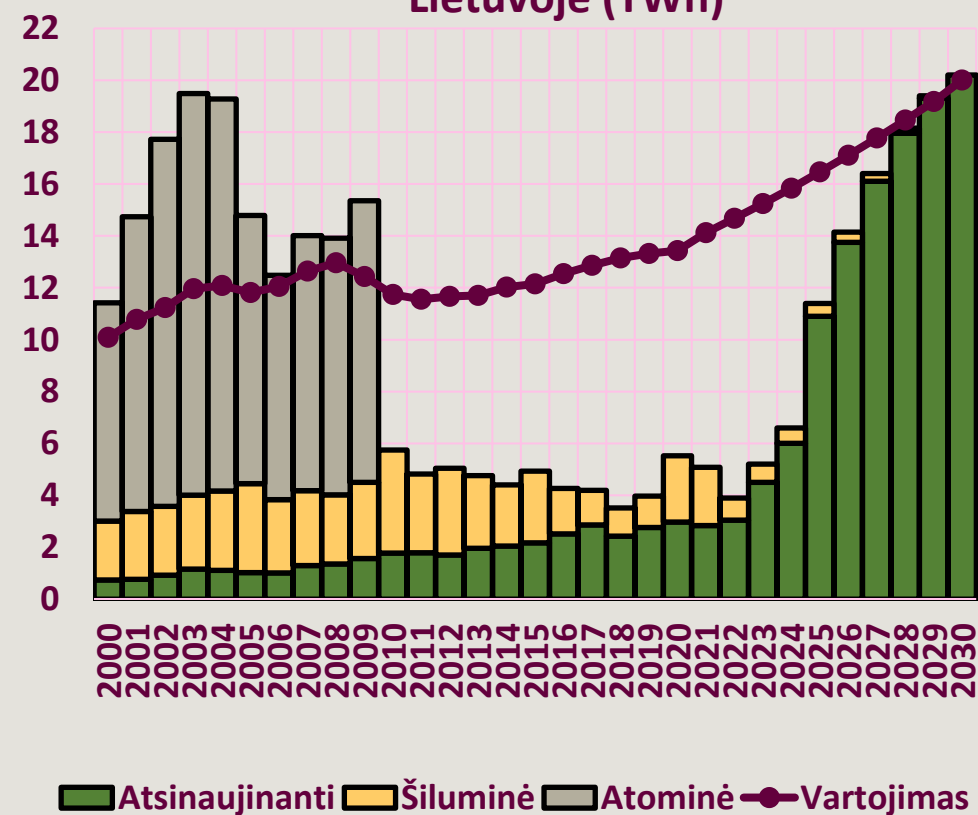
Elektros enerģijas gamyba Lietuvoje

Šaltinis: ENTSO-E 04/10/2023

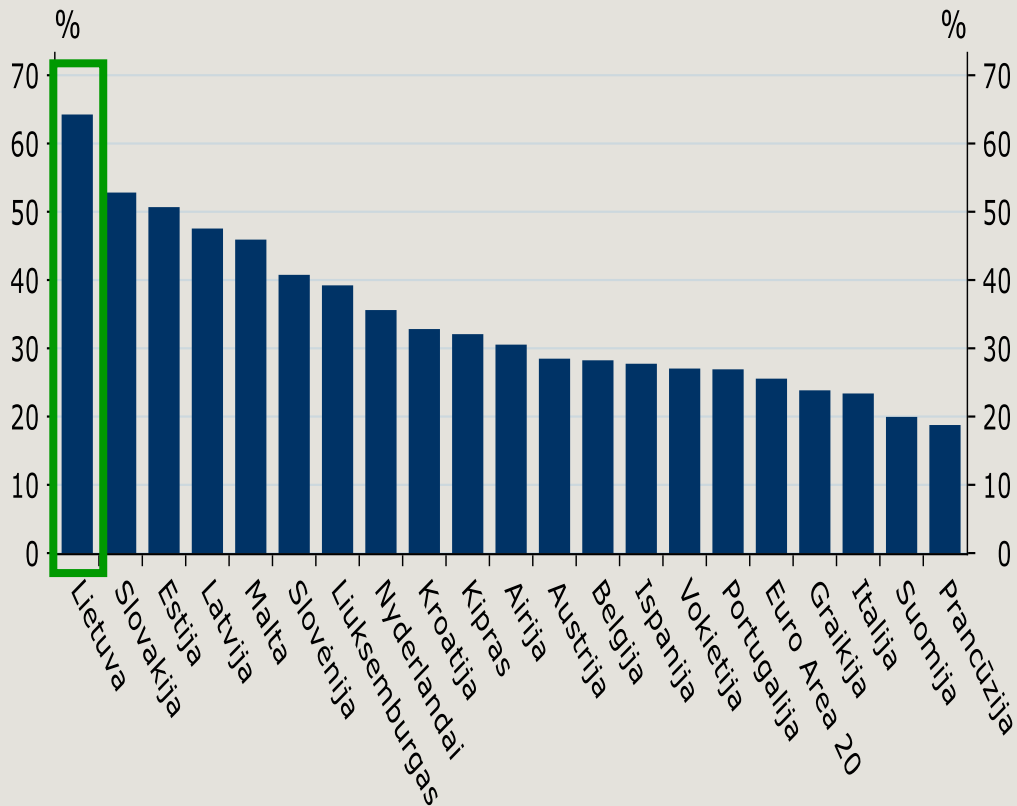
Elektros enerģijas gamyba ir vartojimas Lietuvoje (TWh)

Šaltiniai: Litgrid ir autoriaus skaičiavimai

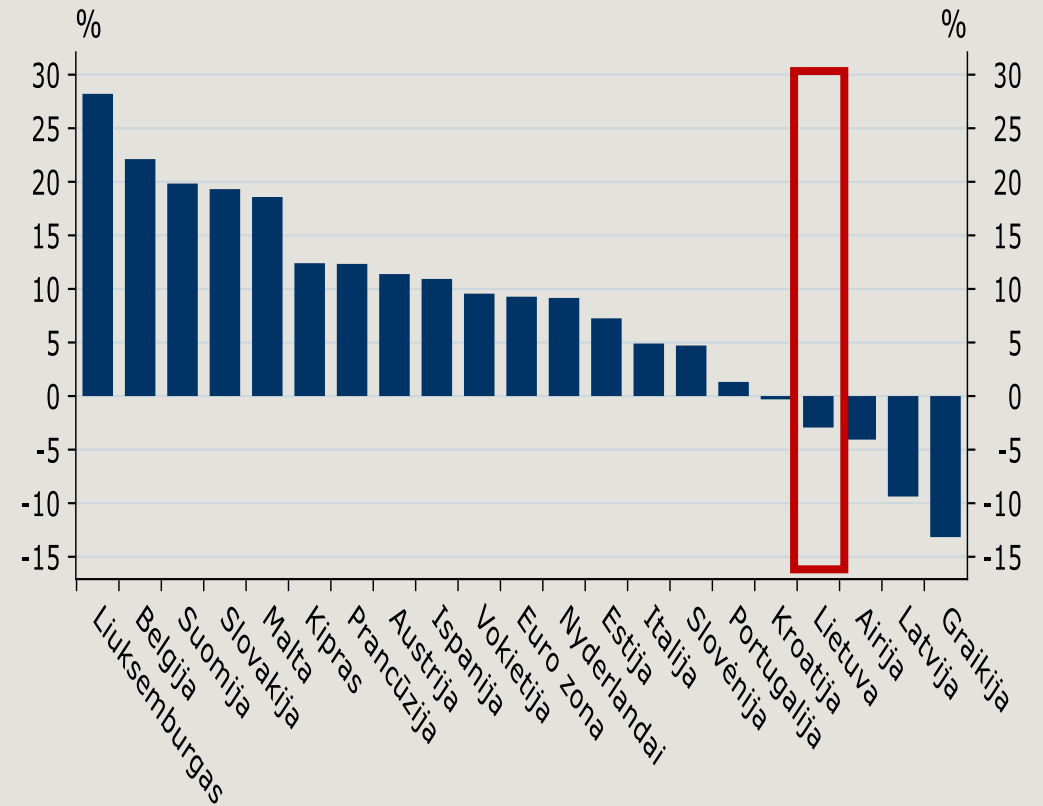
Tačiau nereikia pamiršti, kad nemaža dalimi optimizmą kelia ir itin dosni Lietuvos fiskalinė politika, kuri vargu ar tokia išliks

Valžios sektoriaus išlaidų augimas 2019-2023 metais

Šaltinis: Europos Komisija 04/10/2023

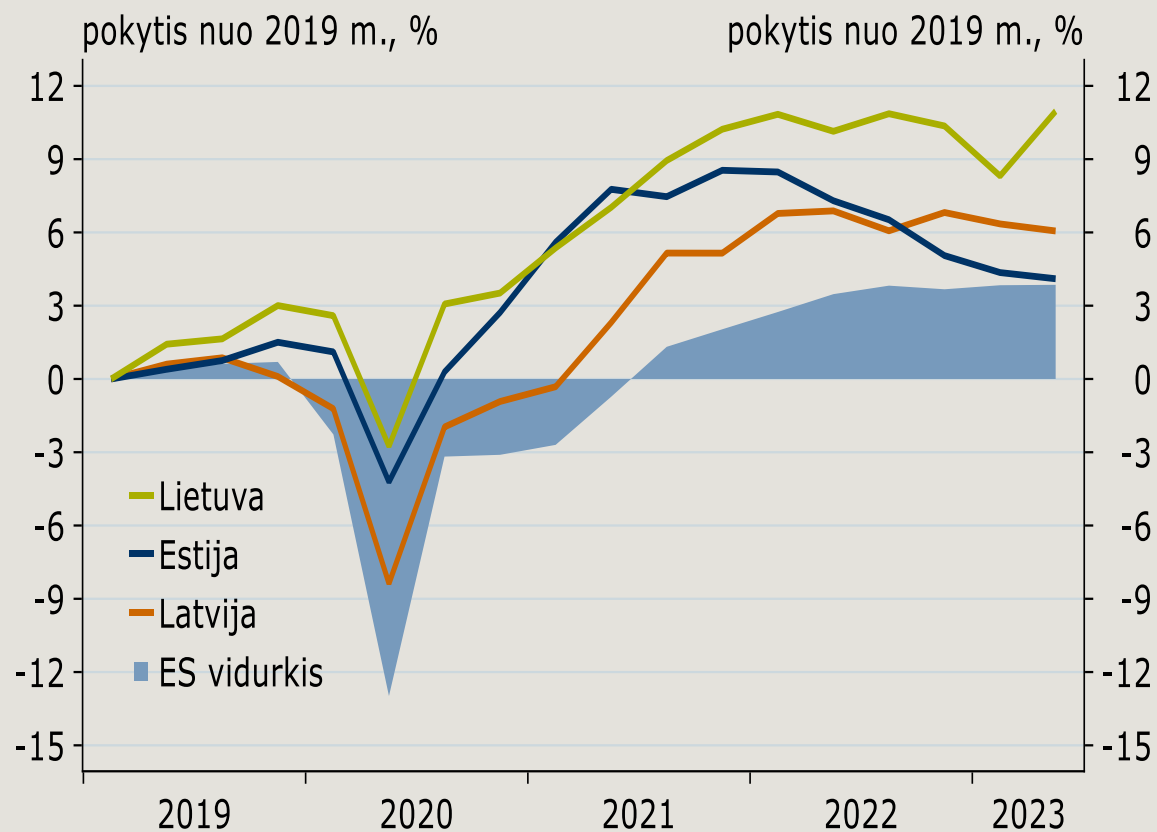
Valžios sektoriaus išlaidų augimas 2008-2012 metais

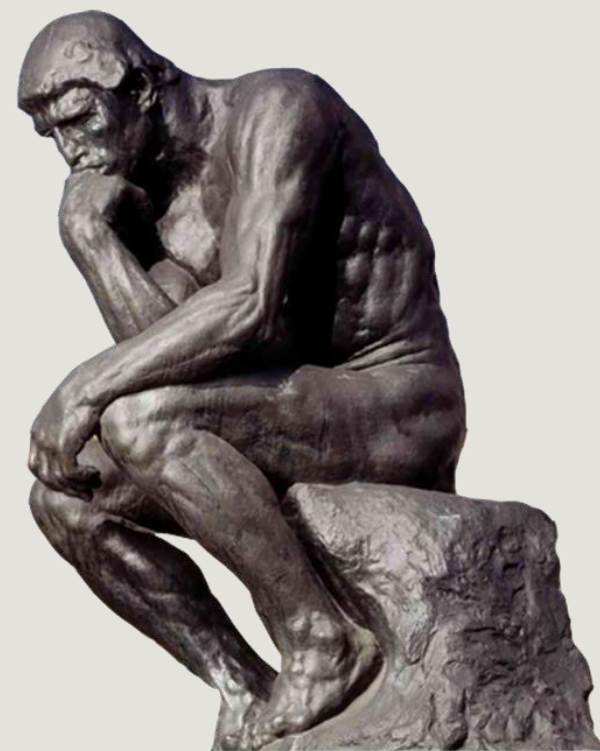
Šaltinis: Europos Komisija 04/10/2023

Lietuvos ekonomika ir vėl išvengė recesijos, tačiau kas mūsų laukia 2024 metais?

BVP dinamika

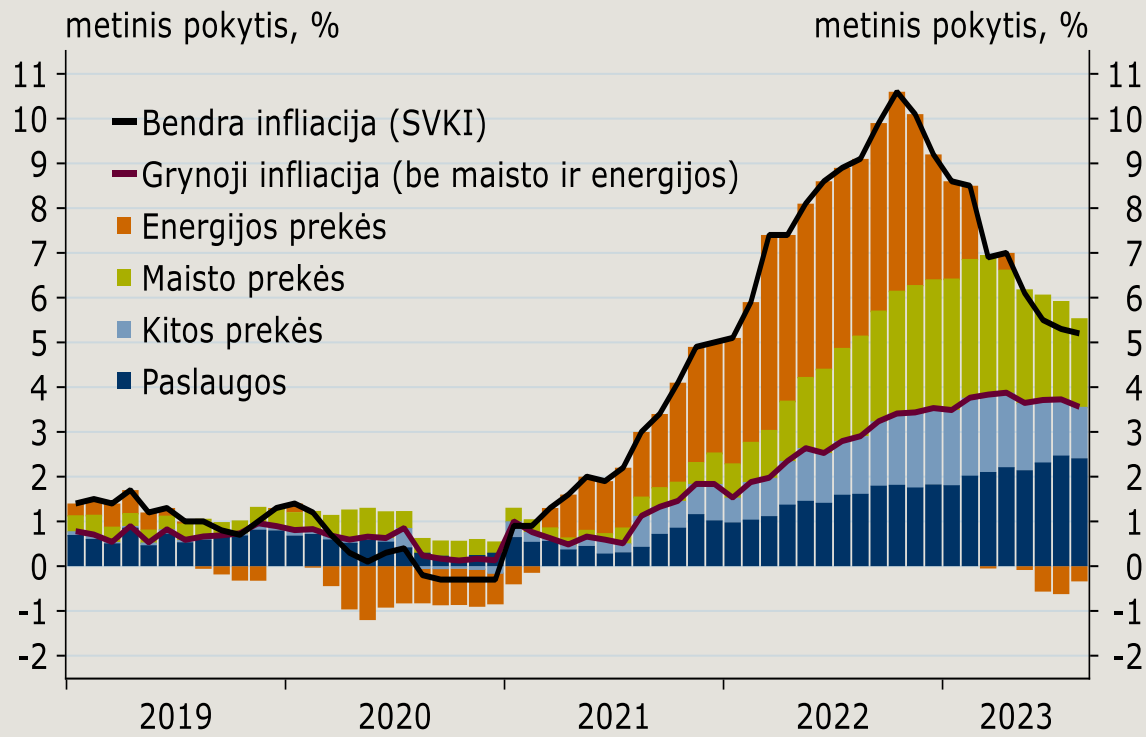

Šaltinis: Eurostat 04/10/2023

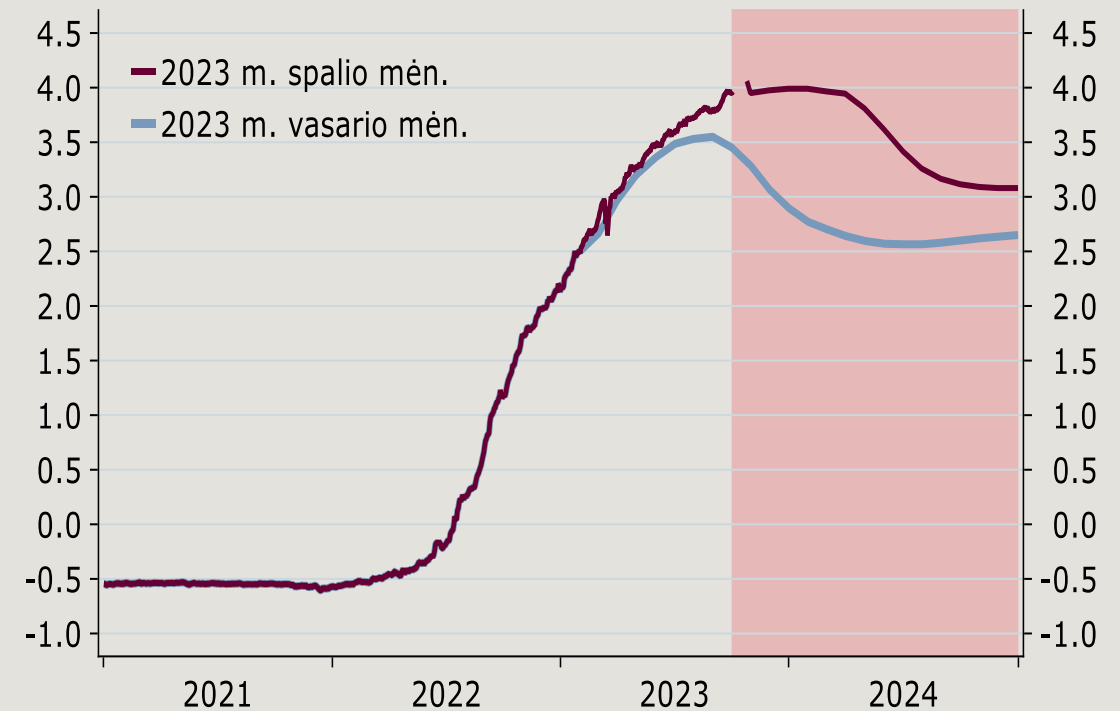
Didžiausią grėsmę Lietuvos ekonomikai, o ypač – būsto rinkai, kelia aukštos palūkanų normos. Nepaisant sumažėjusios infliacijos, ECB yra pasiryžęs ir toliau laikyti aukštas palūkanų normas

Infliacijos euro zonoje dedamosios

Šaltinis: Eurostat 04/10/2023

3 mėn. EURIBOR ir ateities sandoriai*

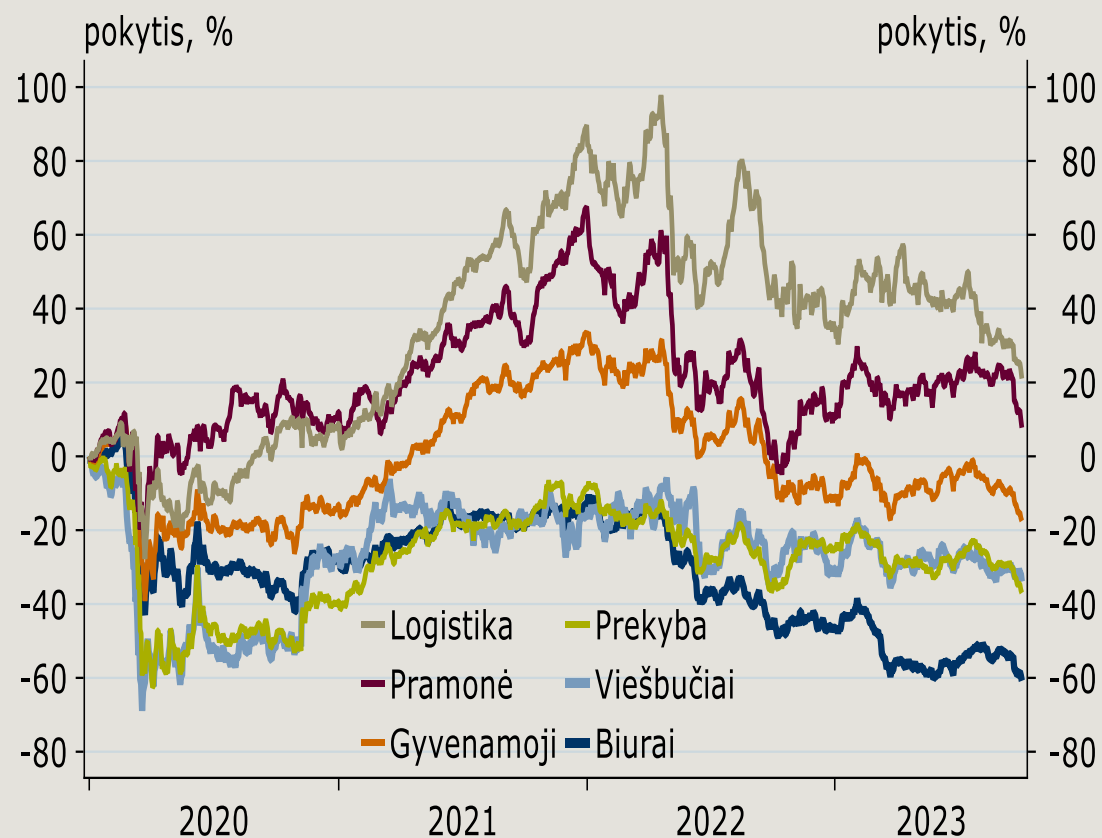

Šaltiniai: ECB ir EUREX Exchange 04/10/2023

*EURIBOR 3M ateities sandoriai

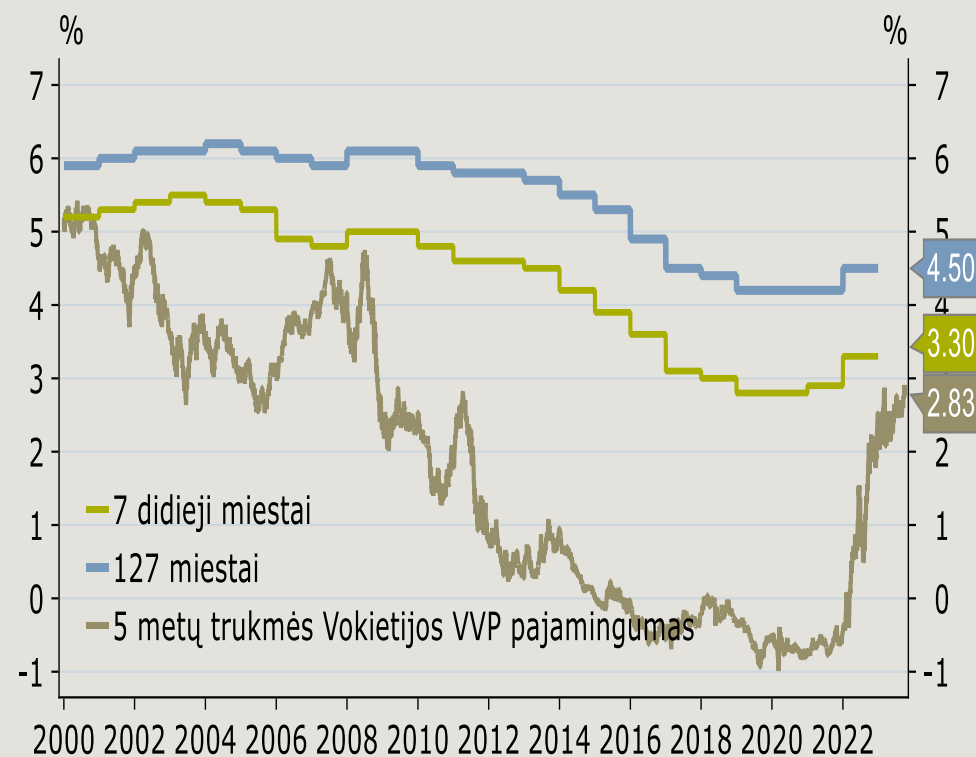
Aukštesnių palūkanų perspektyva vėsina NT rinką

NT akcijų indeksų pokyčiai JAV (Dow Jones)

Source: S&P Dow Jones Indices 04/10/2023

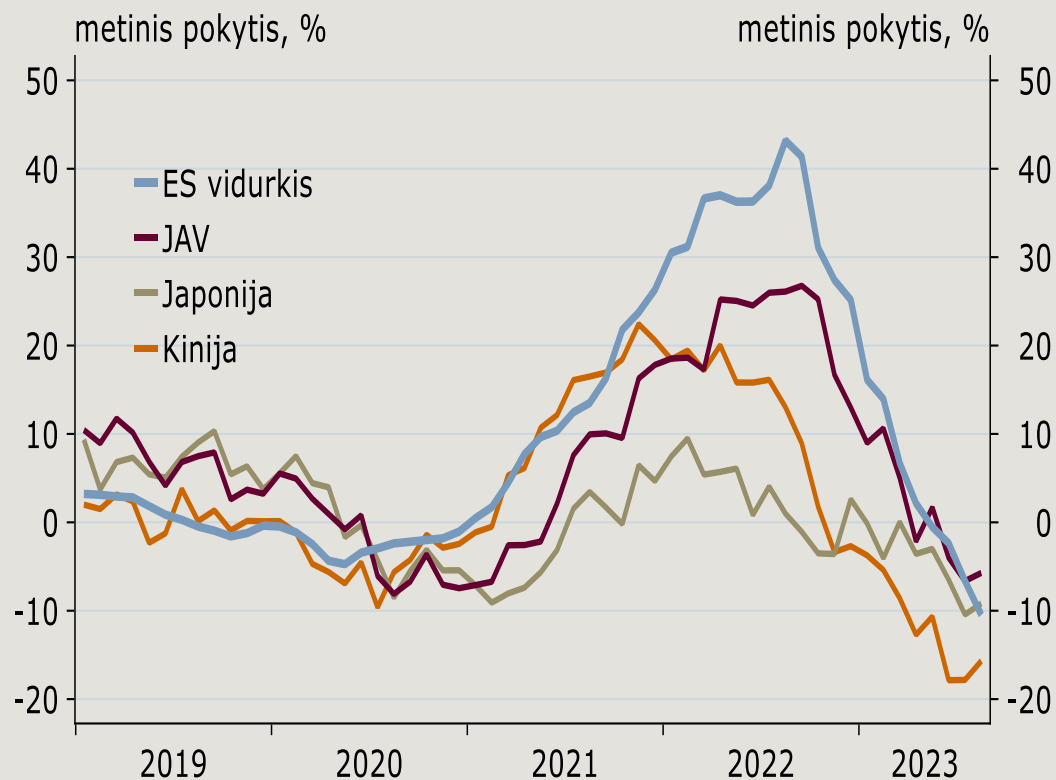
Investicijų į komercinį NT pajamingumas Vokietijoje (biurų ir prekybos patalpos)

Source: Central bank of Germany 04/10/2023

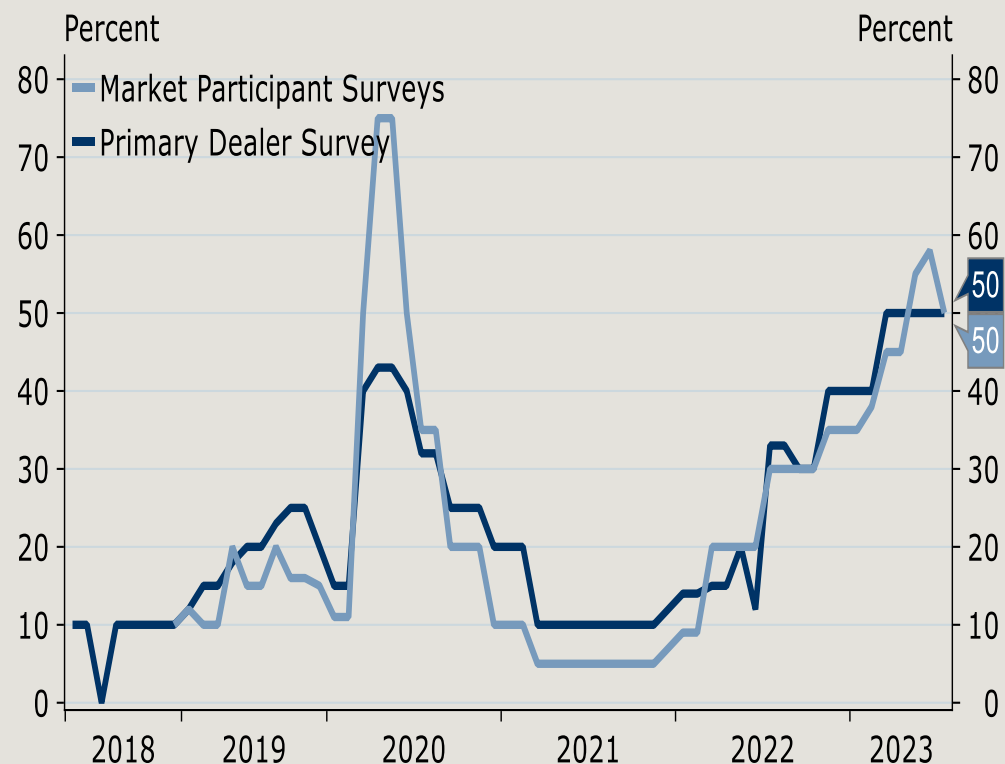
Visgi, infliacija pasaulyje slopsta, tad ją netrukus gali pakeisti defliacija (ir jos pakeleivė - recesija)

Gamintojų kainų indeksas (eurais)

Sources: Eurostat, BLS, Bank of Japan, China Statistics 04/10/2023

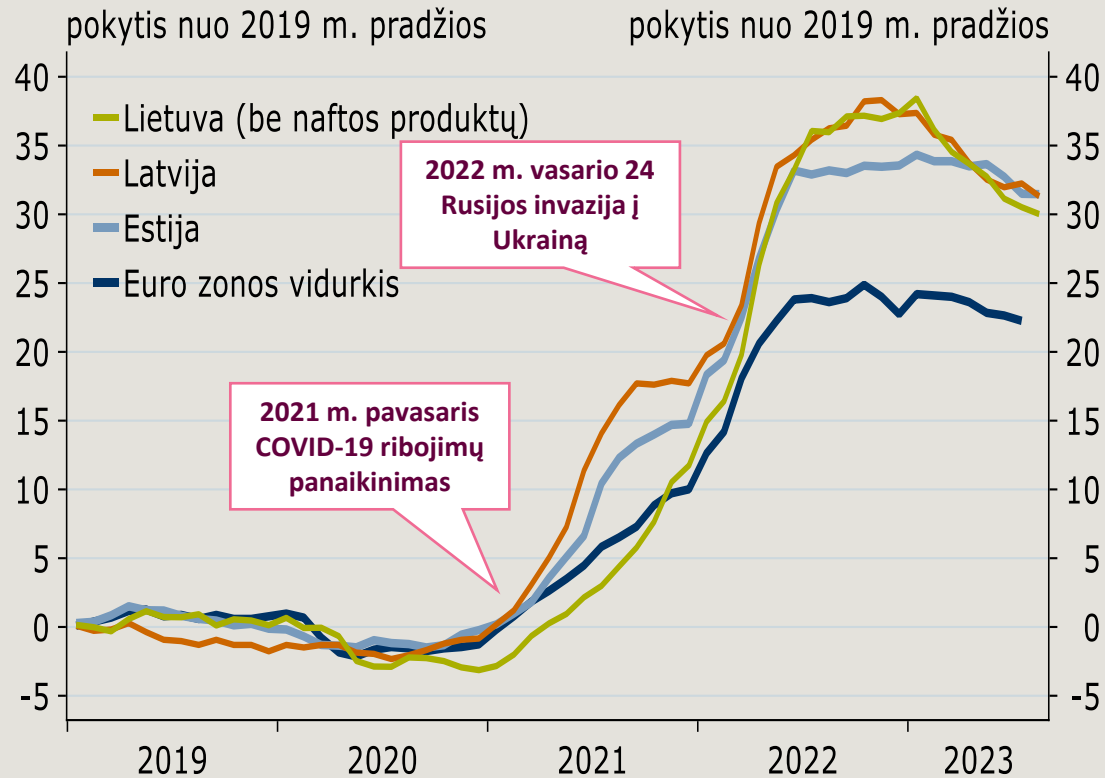
JAV recesijos tikimybė per artimiausius 6 mėn.

Source: Federal Reserve Bank of New York 04/10/2023

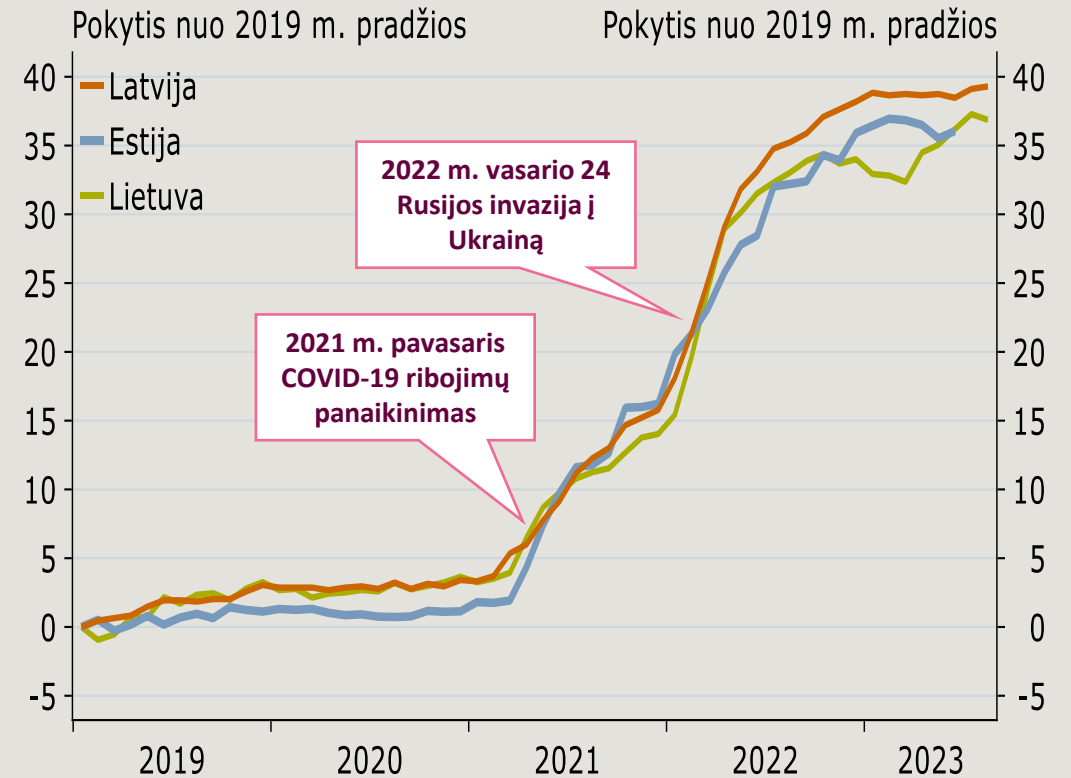
Lietuvoje kainos taip pat turėtų nebeaugti, o galbūt 2024 metais į mūsų kiemą taip pat užsuks defliacija

Gamintojų kainų indeksai

Šaltinis: Eurostat 04/10/2023

Statybos sąnaudų kainų dinamika

Šaltinis: Lietuvos, Latvijos ir Estijos statistikos tarnybos 04/10/2023

Ar pavyks sumažinti infliaciją nesukėlus recesijos?

2022 metai

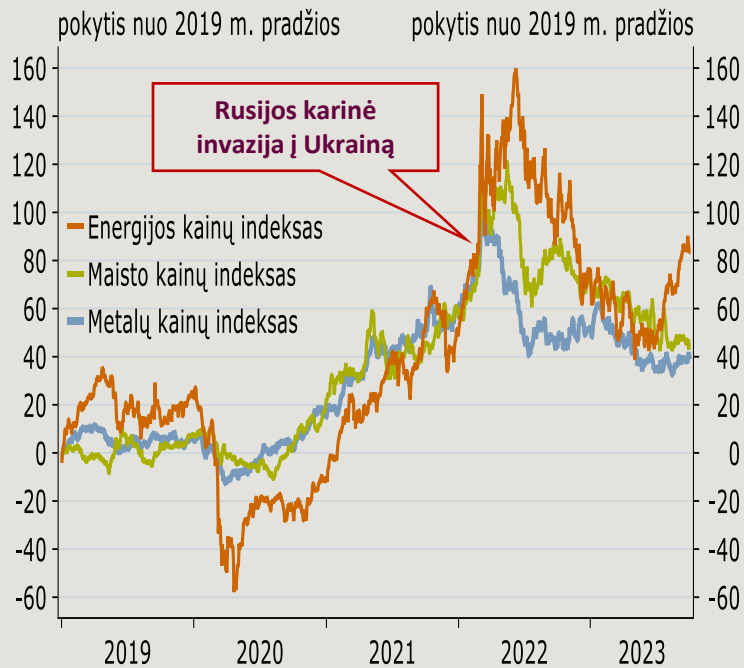
2024 metai

Didžiausios grėsmės

Kylančios naftos kainos

Žaliavų kainų indeksai

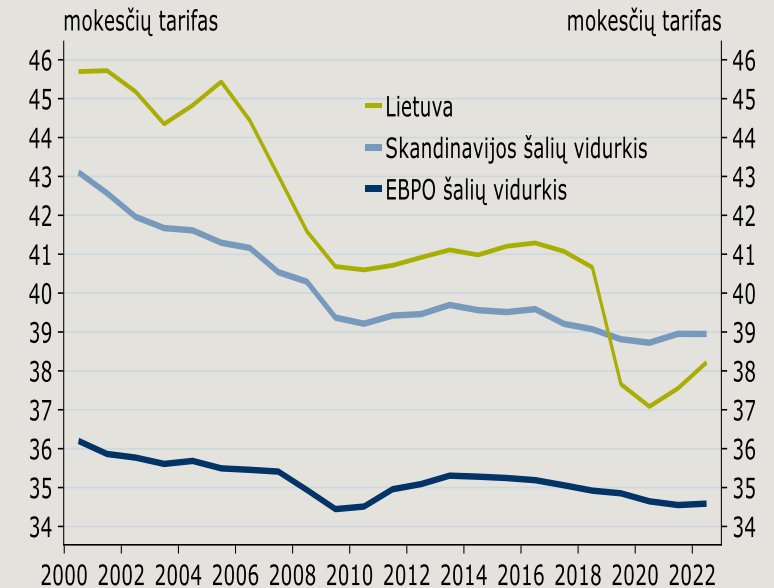
Šaltinis: S&P Global 04/10/2023

Tebesitęsianti Rusijos karinė invazija Ukrainoje

Augantys mokesčiai

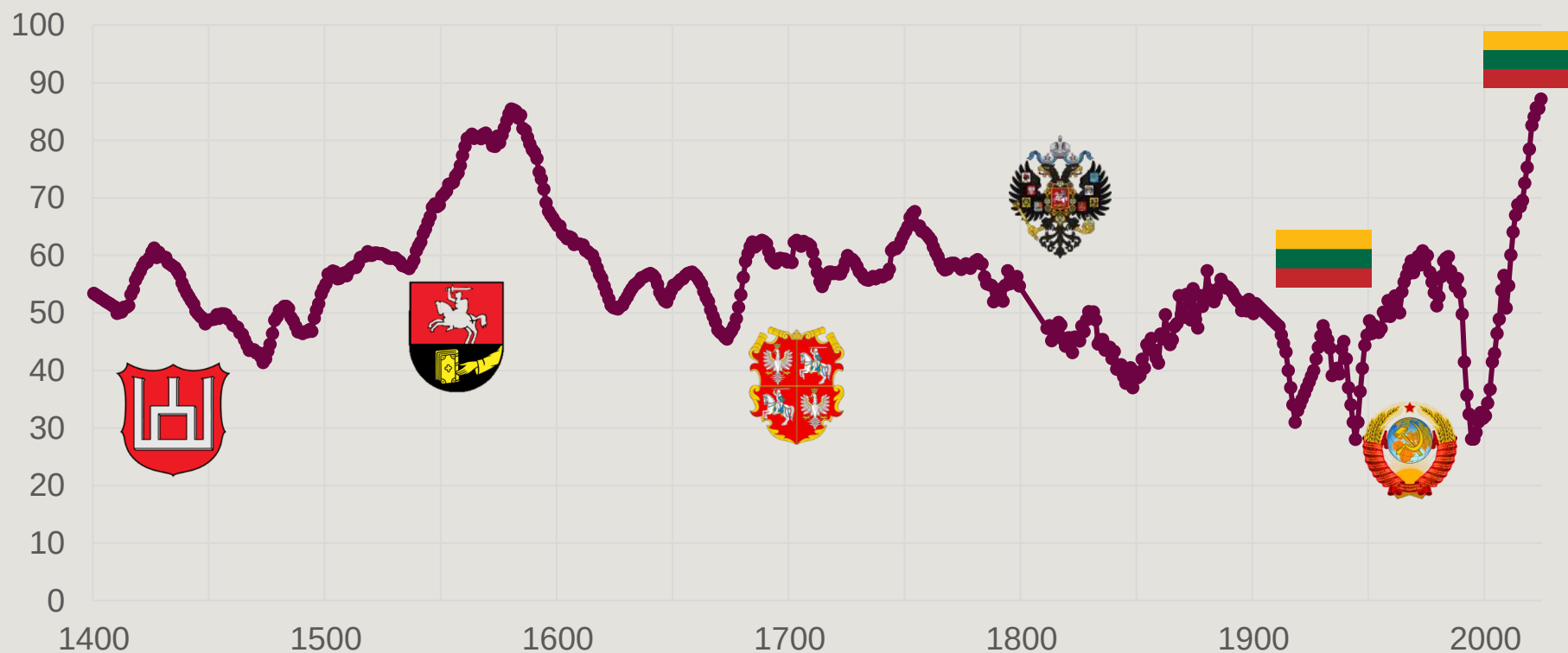
Darbo jėgos mokesčių našta (tax wedge)

Šaltinis: EBPO 04/10/2023

Kas ir kas benutiktų, Lietuva niekada anksčiau nebuvo tokia turtinga ir laiminga

Lietuvos BVP vienam gyventojui (PGP)
(% nuo Vakarų Europos vidurkio)

Šaltiniai: A. Madisson (2018), S. Broadberry ir K. H. O'Rourke (2010), R. Findlay ir K. O'Rourke (2009), Eurostat ir autoriaus skaičiavimai

Ačiū už dėmesį

